

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดหนองคาย

(พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตร

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

(พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

ฉบับบททวน

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑. ที่มา

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ หมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา ๖๔ บทบัญญัติในหมวดนี้เป็นแนวทางให้รัฐดำเนินการตรากฎหมายและกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน และมาตรา ๖๕ รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว

๑.๒ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) มุ่งในการแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจัดตั้งให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาวเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคงภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยมีแนวทางไปสู่เป้าหมาย คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้า ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

๑.๓ แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) เป็นส่วนหนึ่งของแผนยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕) ถือเป็นกรอบแนวทางสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะ ๕ ปีแรก (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕) ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) และนโยบายรัฐบาลภายใต้วิสัยทัศน์ “ภาคเกษตรก้าวไกลด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลาดนำการผลิต ชีวิตเกษตรกรมีคุณภาพ ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน” ครอบคลุมการพัฒนาภาคการเกษตรใน ๕ ด้าน ประกอบด้วย การสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และการพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ โดยมีกระบวนการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ ผ่านกลไกขับเคลื่อนในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และหน่วยปฏิบัติที่จะช่วยกำกับให้ทุกหน่วยงานจัดทำแผนงาน/โครงการสำคัญ

ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) รวมทั้งติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการสำคัญดังกล่าว ให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ได้ในท้ายที่สุด

๒. ทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ระยะ ๒๐ ปี นโยบายรัฐบาล นโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) จึงกำหนดกรอบแนวคิดหลักในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด โดยมุ่งเน้นให้มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาในระดับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) มีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคมนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนร่วม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- ๒) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของภาคของสังคม
- ๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- ๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

๒.๒ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานในการพัฒนาภาคการเกษตรให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ทั้ง ๖ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนปฏิรูปของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) และยังสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาในระดับโลกขององค์การสหประชาชาติ โดยยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) มุ่งในการแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยมีแนวทางไปสู่เป้าหมาย คือ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้า

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

๒.๓ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ เป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่การปฏิบัติ โดยในแต่ละยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ได้กำหนดประเด็นการพัฒนาพร้อมทั้งแผนงาน/โครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการให้เห็นผลเป็นรูปธรรม ในช่วง ๕ ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ซึ่งยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร ได้แก่ ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญสูงและสามารถผลักดันสู่การปฏิบัติ ดังนี้

๒.๓.๑ เสริมสร้างฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืนโดยพัฒนาและบำรุงรักษาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร จัดระบบการปลูกพืชให้สอดคล้องปริมาณน้ำที่หาได้ คุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมที่มีศักยภาพและขยายโอกาสในการเข้าถึงพื้นที่ทำกินของเกษตรกรให้มากขึ้น และส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ในการรวบรวมคัดเลือก และปรับปรุงพันธุ์กรรมพืช สัตว์ สัตว์น้ำ และจุลินทรีย์ของท้องถิ่น

๒.๓.๒ สร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรแบบมีส่วนร่วม โดยส่งเสริมการวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิต วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี การผลิตและรูปแบบผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปใหม่ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและความหลากหลายของสินค้า และพัฒนารูปแบบและกระบวนการถ่ายทอดความรู้ เพื่อปรับระบบการผลิตที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

๒.๓.๓ ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ โดยพัฒนาระบบมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้ได้คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัยและการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ และขับเคลื่อนการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์อย่างจริงจัง

๒.๓.๔ เสริมสร้างขีดความสามารถการผลิตในห่วงโซ่อุตสาหกรรมเกษตร โดยเสริมสร้างศักยภาพของสถาบันเกษตรกรและการรวมกลุ่ม ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืช ปศุสัตว์ และการทำประมงให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของตลาด (Zoning) วิจัยพัฒนาและใช้เทคโนโลยีและเครื่องจักรสมัยใหม่ในกระบวนการผลิต สนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรและการใช้ประโยชน์

จากฐานทรัพยากรชีวภาพเพื่อต่อยอดองค์ความรู้และพัฒนาผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง บริหารจัดการผลผลิตอย่างเป็นระบบครบวงจร พัฒนากลไกจัดการความเสี่ยงที่กระทบต่อสินค้าเกษตรและสร้างความร่วมมือด้านการเกษตรกับประเทศเพื่อนบ้าน

๒.๓.๕ ส่งเสริมและเร่งขยายผลแนวคิดการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยส่งเสริมให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการเกษตร ส่งเสริมขยายผลและพัฒนาการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน และควบคุมการใช้สารเคมีการเกษตรที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด

๒.๓.๖ พัฒนาปัจจัยสนับสนุนการบริหารจัดการภาคเกษตรและสนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยพัฒนาฐานข้อมูลด้านอุปสงค์และอุปทานด้านการเกษตร สร้างบุคลากรด้านการเกษตร และปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรให้ทันสมัย

๒.๔ นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง

๒.๔.๑ การลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ โดยการแก้ปัญหาระยะยาวที่ดินทำกินของเกษตรกรและการรื้อถอนเขตป่าสงวน โดยการกระจายสิทธิการถือครองให้แก่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่ได้รื้อถอน และออกมาตรการป้องกันการเปลี่ยนมือไปอยู่ในครอบครองของผู้ที่มีใช้เกษตรกร ใช้เทคโนโลยีดาวเทียมสำรวจและวิธีการแผนที่ทันสมัย แก้ไขปัญหาที่ดินทับซ้อนและแนวเขตพื้นที่ป่าที่ไม่ชัดเจนอันก่อให้เกิดข้อขัดแย้งระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ

๒.๔.๒ การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยดูแลเกษตรกรให้มีรายได้ที่เหมาะสมด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การลดต้นทุนการผลิต การช่วยเหลือในเรื่องปัจจัยการผลิตอย่างทั่วถึง การช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อย ตลอดจนจนถึงการใช้กลไกตลาดดูแลราคาสินค้าเกษตรประเภทที่ราคาต่ำผิดปกติให้สูงขึ้นตามสมควร รวมทั้งแก้ปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝนทั้งที่ท่วมเป็นบริเวณกว้างและท่วมเฉพาะพื้นที่ และปัญหาขาดแคลนน้ำในบางพื้นที่และบางฤดูกาล ซึ่งนำความเสียหายและทุกข์ร้อนมาให้แก่เกษตรกร โดยระดมความคิดเพื่อหาทางป้องกันไม่ให้เกิดน้ำท่วมรุนแรง ดังเช่นเหตุการณ์น้ำท่วมปี ๒๕๕๔ และหาวิธีที่จะแก้ปัญหาน้ำท่วมเฉพาะพื้นที่ให้ลดลง โดยเร็วไม่กระทบต่อพืชผล ส่วนภาวะภัยแล้งจนเกิดการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรนั้น รัฐบาลจะเร่งดำเนินการจัดสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กให้กระจายครอบคลุมทั่วพื้นที่เพาะปลูกให้มากที่สุด ซึ่งจะสามารถทำได้ในเวลาประมาณ ๑ ปี และในด้านเกษตรกรรมดำเนินการใน ๒ เรื่องใหญ่ คือ การปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การแบ่งเขตเพื่อปลูกพืชผลแต่ละชนิด และการสนับสนุนให้สหกรณ์ของกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตสินค้าเกษตรเพิ่มบทบาทในฐานะผู้ซื้อพืชผลจนถึงการแปรรูปและการส่งออกได้ แล้วแต่กรณี เพื่อให้สหกรณ์เป็นผู้ค้าขายสินค้าเกษตรรายใหญ่อีกสายหนึ่ง ซึ่งจะช่วยคานอำนาจของกลุ่มพ่อค้าเอกชนที่มีอยู่ปัจจุบันให้มีความสมดุลมากขึ้น

๒.๕ การพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕)

๒.๕.๑ กรอบแนวคิดการพัฒนา

๑) เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาการเกษตร แม้จะมีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการพัฒนาการเกษตรของประเทศอย่างต่อเนื่อง แต่ปัญหาของเกษตรกรยังคงมีอยู่ในสังคมไทยเป็นเพราะเกษตรกรไทยส่วนใหญ่เป็นรายย่อย การทำการเกษตรหลายพื้นที่ยังเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ควรได้รับการแก้ไข โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกษตรกรพัฒนาระบบการผลิตให้สามารถเลี้ยงตัวเองได้ตามหลักความพอประมาณ

๒) แรงงานภาคการเกษตรมีแนวโน้มลดลงและการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ แรงงานในภาคการเกษตรลดลงเนื่องจากเคลื่อนย้ายไปทำงานในภาคการผลิตอื่น การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การขยายตัวของภาคการผลิตอื่น และทัศนคติของเกษตรกรส่วนใหญ่คิดว่าการทำการเกษตรเป็นงานที่หนักและลำบาก ไม่คุ้มค่า ทำให้เยาวชนรุ่นใหม่ไม่สนใจทำอาชีพการเกษตร ส่งผลให้แรงงานภาคการเกษตร มีแนวโน้มลดลง ซึ่งปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบ

๓) การปรับตัวของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ (Smart Farmer) เกษตรกรจำนวนมากยังมีข้อจำกัดในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการผลิตเชื่อมโยงไปจนถึงการแปรรูปและการตลาด การขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการใช้ปัจจัยการผลิตทำให้ปัจจัยการผลิตดังกล่าวมากเกินความจำเป็น การปรับตัวของเกษตรกรจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เป้าหมายการพัฒนาการเกษตรของประเทศบรรลุผลสำเร็จได้

๔) การส่งเสริมการทำเกษตรในรูปแบบของการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร

๕) การบริหารจัดการสินค้าเกษตร ภาคการเกษตรมีความอ่อนไหวและเปราะบางมากกว่าภาคการผลิตอื่นๆ จึงควรเน้นในเรื่องการวางแผนความต้องการและการผลิตสินค้าเกษตร (Demand & Supply) ในระดับจังหวัด เพื่อเป็นข้อมูลให้กับส่วนกลางในการบริหารจัดการสินค้าเกษตรในภาพรวม การขึ้นทะเบียนเกษตรกรทั่วประเทศ เพื่อรู้ปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ

๖) มาตรฐานสินค้าเกษตร ประเทศไทยได้มีการพัฒนาด้านมาตรฐานสินค้าเกษตรไปมากเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน แต่ยังคงมีปัญหาในเรื่องของการพัฒนาให้ทั่วถึง ทั้งด้านองค์ความรู้ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าเกษตร การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ เพื่อยืดอายุของสินค้าเกษตรและเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร ดึงดูดความสนใจและตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี

๗) โลจิสติกส์และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร เป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๙) โดยยกระดับ

บุคลากรภาครัฐ เกษตรกร/สถาบันเกษตรกร เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน พัฒนาทักษะการบริหารการจัดการโลจิสติกส์ระดับฟาร์ม ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมในโซ่คุณค่าของสินค้าเกษตร สนับสนุนให้เกิดเครือข่ายเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

๘) ความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน การใช้พลังงานของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลให้หลายประเทศถึงประเทศไทยหันมาพึ่งพาการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ความต้องการพืชพลังงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

๙) การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การวางมาตรการและแนวทางเพื่อเตรียมความพร้อมรับมือและสนับสนุนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาภาคการเกษตรของไทย

๑๐) การวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตร รวมถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร

๑๑) กฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตร

๑๒) ความร่วมมือและข้อตกลงระหว่างประเทศ ประเด็นสำคัญที่ควรพัฒนา คือการศึกษากฎระเบียบและกฎหมายของประเทศคู่ค้าที่จะมีผลกระทบต่อการค้าสินค้าเกษตร มาตรการนำเข้า-ส่งออกสินค้า

๑๓) การบริหารจัดการสินค้าเกษตรเพื่อรองรับการค้าชายแดนและเขตเศรษฐกิจพิเศษ

๒.๕.๒ ทิศทางการพัฒนา

๑) วิสัยทัศน์ “ภาคเกษตรก้าวไกลด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลาดนำการผลิต ชีวิตเกษตรกรมีคุณภาพ ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน”

๒) พันธกิจ

(๑) พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรให้มีความมั่นคง

(๒) พัฒนาเศรษฐกิจการเกษตรให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ

(๓) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพตลอดโซ่อุปทานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และส่งเสริมงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์

(๔) ส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

๓) วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด

(๑) วัตถุประสงค์

- เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกร สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีการถ่ายทอดความรู้อย่างต่อเนื่อง เกิดการรวมกลุ่มเกษตรกรและเชื่อมโยงเครือข่ายกับภายนอกอย่างเข้มแข็ง และลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้

- เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรยกระดับผลิตภาพ ประสิทธิภาพ คุณภาพ มาตรฐาน รวมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรให้ตอบสนองความต้องการของตลาด

- เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตร รวมทั้งพัฒนา
งานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้ประโยชน์

- เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ
สามารถปรับตัวและสร้างภูมิคุ้มกันรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้

(๒) เป้าหมาย

- ความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ ๘๕ ในปี ๒๕๖๔
- เกษตรกรมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้นเป็น ๕๙,๔๖๐
บาทต่อครัวเรือน ในปี ๒๕๖๔

- เศรษฐกิจภาคเกษตรเติบโตเฉลี่ยร้อยละ ๓ ต่อปี
- จำนวนงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรถูกนำไปใช้
ประโยชน์เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๕ ต่อปี

- ทรัพยากรการเกษตรได้รับการฟื้นฟูและใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและ
ยั่งยืนเพิ่มขึ้น

(๓) ตัวชี้วัด

- ดัชนีความผาสุกของเกษตรกร
- รายได้เงินสดสุทธิทางเกษตร
- GDP ภาคเกษตร
- จำนวนงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์
- ทรัพยากรการเกษตรที่มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

๔) ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาการเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

- ขยายผลการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- เสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
- ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืนให้เห็นผลในทางปฏิบัติ
- พัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ
- สร้างความเข้มแข็งและเชื่อมโยงเครือข่ายของเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลาดโซ่อุปทาน

- ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานรองรับความต้องการของตลาด
- ส่งเสริมการบริหารจัดการโซ่อุปทานสินค้าเกษตร
- เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
- จัดตั้งศูนย์กลางและพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร
- เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารอย่างยั่งยืน
- สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน

- สนับสนุนการจัดการความเสี่ยงที่จะกระทบต่อพืชผลทางการเกษตร
- ส่งเสริมการค้าชายแดน การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และความร่วมมือ

ระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและ

นวัตกรรม

- ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตร
- พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตรและเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ
- ส่งเสริมการนำงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

- พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตร
- ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- บริหารจัดการพื้นที่ทำกินทางการเกษตร
- สร้างภูมิคุ้มกันการเกษตรต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

- พัฒนาบุคลากรการเกษตรภาครัฐ ปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการ

และกระบวนการทำงาน

- ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องการเกษตร

๒.๖ นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑. ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

เกษตรแปลงใหญ่ คือ วิธีการหนึ่งในการเพิ่มความได้เปรียบทางการแข่งขันของหน่วยผลิตด้วยการคำนวณทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อวิเคราะห์ปริมาณการผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงสุด หรืออีกนัยหนึ่งคือการบริหารความสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างต้นทุนการผลิตกับปริมาณการผลิต/ขนาดการผลิต เพื่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด (Economies of Scale) ซึ่งจะเกิดขึ้นได้โดยการผลักดันให้เกษตรกรรวมกลุ่มการผลิต การจัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพดี (พันธุ์พืช ปุ๋ย เครื่องจักรกลทางการเกษตร และเทคโนโลยีสมัยใหม่) การจัดการด้านการตลาดและห่วงโซ่อุปทาน รวมทั้งมีการบริหารจัดการฟาร์มที่ดี เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของธุรกิจ คือ การเพิ่มขีดความสามารถในการสร้างกำไร ความมั่นคงของกิจการและการเติบโต และความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

๒. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) คือ วิธีการจัดการความรู้ อย่างหนึ่ง เพื่อให้เกษตรกรที่ต้องการความรู้ ได้รับความรู้และเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้พร้อมกับการเกษตรสมัยใหม่ ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการจัดการความรู้ และกระบวนการบริหารการเปลี่ยนแปลง โดยใช้

สถานที่ที่เป็นที่ตั้งของแปลงเกษตร/ฟาร์ม ซึ่งเกษตรกรที่เป็นเจ้าของมีความรู้ความสามารถในการผลิตในระดับที่เป็นตัวอย่างให้เกษตรกรรอบบริเวณได้เรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Knowledge Center)

๓. พัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer

โครงการ Smart Farmer คือกระบวนการพัฒนาทรัพยากรเกษตรกร (Human Resource Development) หรือการพัฒนาและส่งเสริมขีดความสามารถของเกษตรกร ให้มีความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ มีทักษะในการปฏิบัติงาน ตลอดจนมีทัศนคติและพฤติกรรมที่ดี เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการทำอาชีพเกษตรกรรมที่ดีขึ้นในปัจจุบันและอนาคต เช่น การฝึกอบรม การศึกษา การสอนงานและให้คำแนะนำ (Coaching and Mentoring) และการพัฒนาสภาพแวดล้อมให้สนับสนุนการจัดการองค์ความรู้ การเรียนรู้ และการบริหารการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความสำเร็จ และจะต้องดำเนินการพัฒนาอีกไปเรื่อยๆ ตลอดเวลาที่ยังมีชีวิต

๔. บริหารจัดการพื้นที่เกษตรตามแผนที่การเกษตรเชิงรุก (Zoning by Agri-map)

การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม คือ วิธีการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันของภาคเกษตร โดยการวางแผนและจัดการให้พื้นที่เกษตรของประเทศที่มีความแตกต่างกันด้านดิน น้ำ และอากาศ ในแต่ละภูมิภาคให้สามารถสร้างรายได้จากการผลิตสินค้าเกษตรที่เหมาะสมกับประเภทชนิดพันธุ์ ซึ่งจะ使得เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตคุ้มค่ากับการลงทุน รวมทั้งการจัดการให้ปริมาณและคุณภาพสินค้าเกษตรมีความสมดุลกับความต้องการของตลาด

๕. พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน (GAP)

ความปลอดภัยด้านอาหารหรืออาหารปลอดภัย (Food Safety) คือ อาหารที่ปลอดจากสารพิษและไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้บริโภค และมาตรฐานสินค้าเกษตร คือ ระเบียบหรือแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะต่างๆ ของตัวสินค้าเกษตร วิธีและขั้นตอนการผลิต รวมถึงการดำเนินการเกี่ยวกับสุขลักษณะ ความปลอดภัยมาตรฐาน ทั้งนี้ ในแต่ละประเภทประกอบด้วยมาตรฐานสินค้าและมาตรฐานระบบ

๖. เกษตรอินทรีย์

ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ (Organic Product) คือ ผลิตภัณฑ์จากระบบการเกษตรแบบเกษตรอินทรีย์ (Organic Farming) ซึ่งปลอดจากสารเคมีและการปรุงแต่งโดยสารสังเคราะห์ตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ในทุกๆ ขั้นตอนการผลิต การแปรรูป และการเก็บรักษา และ **เกษตรอินทรีย์ (Organic Farming)** คือ ระบบการเกษตรที่ผลิตอาหารและเส้นใยด้วยความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ โดยเน้นหลักการปรับปรุงดินการเคารพต่อศักยภาพทางธรรมชาติของพืช สัตว์ และนิเวศการเกษตร

๗. ตลาดสินค้าเกษตร

ตลาดสินค้าเกษตร คือ การที่ผู้ซื้อ ผู้ขาย มีการตกลงซื้อขายสินค้าและบริการร่วมกัน รวมทั้งปัจจัยการผลิต ซึ่งจะมีความหมายรวมถึงตลาดภายในประเทศ ตลาดขายส่ง ตลาดขายปลีก ตลาดต่างประเทศ ตลาดผลผลิต ตลาดปัจจัยการผลิต ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า รวมถึงตลาดพาณิชย์

อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) ทั้งนี้ ลักษณะโครงสร้างตลาดที่สำคัญ ประกอบด้วย ลักษณะตลาดแข่งขันสมบูรณ์ และตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์

๘. การส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่

เกษตรทฤษฎีใหม่ คือ การบริหารจัดการที่ดินและน้ำเพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์ สูงสุด โดยมีการบริหารและจัดแบ่งที่ดินแปลงเล็กออกเป็นสัดส่วนที่ชัดเจน มีการคำนวณโดยหลักวิชาการเกี่ยวกับปริมาณน้ำที่จะกักเก็บให้พอเพียงต่อการเพาะปลูกได้ตลอดปี และมีการวางแผนที่สมบูรณ์แบบ

๙. แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร

แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร คือ วิธีการบริหารจัดการสมดุลของอุปสงค์และอุปทานข้าวของประเทศ (Demand-driven Supply Chains) โดยวิเคราะห์คาดการณ์ปริมาณความต้องการของตลาด (Demand Side) เพื่อนำมาบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management) ทั้งด้านปริมาณใน ระยะสั้นและในระยะยาว

๑๐. การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

การบริหารจัดการน้ำ หมายถึง กระบวนการ (กรรมวิธี) จัดการน้ำ ซึ่งโดยทั่วไปเกี่ยวข้องกับการจัดหาและพัฒนา การจัดสรรและใช้เพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ รวมตลอดถึงการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำให้คงอยู่และมีใช้อย่างยั่งยืน รวมทั้งการแก้ไขปัญหาอันเกิดจากทรัพยากรน้ำ ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพให้หมดไป และการบริหารจัดการน้ำต้องเป็น “การจัดการแบบบูรณาการ” หรือไม่ก็ “การจัดการน้ำอย่างยั่งยืน”

๑๑. การส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าและการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรทดแทนแรงงาน

โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร คือ วิธีการเพิ่มโอกาสให้เกษตรกรได้เข้าถึงเครื่องจักรกลและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ตลอดจนได้มีโอกาสศึกษา ทดลอง และเรียนรู้การใช้ประโยชน์ผ่านกระบวนการ จัดการองค์ความรู้ กระบวนการบริหารการเปลี่ยนแปลงไปสู่เกษตรสมัยใหม่ โดยสนับสนุนเครื่องจักรกลผ่านสถาบันเกษตรกร

๑๒. การพัฒนาสถาบันเกษตรกรรูปแบบประชารัฐ

การพัฒนาสถาบันเกษตรกรรูปแบบประชารัฐ คือ การพัฒนาองค์การ (Organization Development) ของสหกรณ์ เพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการธุรกิจ/องค์กร รวมทั้งการผลิตสินค้าและบริการต่างๆ ตลอดจนห่วงโซ่มูลค่าในรูปแบบสหกรณ์

๑๓. ธนาคารสินค้าเกษตร

ธนาคารสินค้าเกษตร คือ สถานที่ที่ทำหน้าที่รับฝาก ถอน ให้ยืม หรือแลกเปลี่ยนสินค้าเกษตร รวมถึงปัจจัยการผลิต (พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปุ๋ย) ซึ่งเป็นการบริหารจัดการด้วยเกษตรกรเองในรูปแบบองค์กรเกษตรกร/ สถาบันเกษตรกร

๑๔. การช่วยเหลือด้านหนี้สินสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

การช่วยเหลือด้านหนี้สินสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร คือ วิธีการปรับโครงสร้างหนี้ (Debt restructuring) และเพิ่มระดับความสามารถในการชำระหนี้สินของเกษตรกร

๑๕. การจัดระเบียบประมงให้เป็นไปตามมาตรฐาน

การจัดระเบียบประมงให้เป็นไปตามมาตรฐาน คือ วิธีการรองรับกฎระเบียบ IUU เพื่อยืนยันว่าสินค้าประมงที่ส่งออกไปยังสหภาพยุโรป ไม่ได้มาจากการทำประมงที่ผิดกฎหมาย (IUU Fishing) เพื่อรักษาทรัพยากรสัตว์น้ำให้อยู่ในภาวะที่เป็นแหล่งอาหารของมนุษยชาติอย่างยั่งยืนและรักษาสภาพแวดล้อมให้ดำรงอยู่ในสภาพที่เหมาะสม

๒.๗ ทิศทางการพัฒนาภาคในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

ภาคเหนือ

“ฐานเศรษฐกิจสร้างเสริมมูลค่าสูง เชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง” ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

๑. พัฒนาการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการต่อเนื่องให้มีคุณภาพ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างยั่งยืนและ กระจายประโยชน์อย่างทั่วถึง รวมทั้งต่อยอดการผลิตสินค้าและบริการที่มีศักยภาพสูงด้วยภูมิปัญญาและนวัตกรรม

๒. ใช้โอกาสจากเขตเศรษฐกิจพิเศษและการเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาค GMS BIMSTEC และ AEC เพื่อขยายฐานเศรษฐกิจของภาค

๓. ยกระดับเป็นฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป ที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง

๔. พัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาระบบดูแลผู้สูงอายุอย่างมีส่วนร่วมของ ครอบครัวและชุมชน ยกระดับทักษะฝีมือแรงงานภาคบริการ

๕. อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำให้คงความสมบูรณ์ จัดระบบบริหารจัดการน้ำอย่างเหมาะสมและเชื่อมโยง พื้นที่เกษตรให้ทั่วถึง ป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันอย่างยั่งยืน

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคเหนือ

๑. ภาคเกษตรมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจภาคเหนือ ทั้งในด้านเป็นฐานรายได้หลักของประชากร ส่วนใหญ่ และการจ้างงานในปี ๒๕๕๘ ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรมีมูลค่า ๒๗๘,๔๔๔ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๖ ของผลิตภัณฑ์ภาค ผลผลิตเกษตรของภาคเหนือส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์จากพืชที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และอ้อยโรงงานในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งเป็นการทำการเกษตรแปลงใหญ่ที่ยังมีการใช้สารเคมีสูง สำหรับการผลิตพืชผักและผลไม้ส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือตอนบน โดยระบบการผลิตปรับสู่เกษตรอินทรีย์มากขึ้น ซึ่งอยู่ในระดับเกษตรอินทรีย์ตามวิถีพื้นบ้าน แต่มีแนวโน้มขยายสู่เชิงพาณิชย์ พืชอินทรีย์สำคัญ ได้แก่ ชาอินทรีย์ ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง และ

แม่ฮ่องสอน ข้าวอินทรีย์และข้าวหอมมะลิอินทรีย์ในจังหวัดเชียงราย พะเยา และเชียงใหม่ รวมทั้งพืชผักและผลไม้เมืองหนาว

๒. พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ในปี ๒๕๕๘ มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรรวม ๓๒.๕ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘ ของพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรทั่วประเทศ โดยพื้นที่เกษตรของภาคเหนือส่วนใหญ่ อยู่ในจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ค่อนข้างราบเหมาะสำหรับปลูกข้าวและพืชไร่ มีความเหมาะสมในการทำเกษตรแปลงใหญ่ ขณะที่จังหวัดในภาคเหนือตอนบนมีพื้นที่เกษตรไม่มากเนื่องจากเป็นภูเขาสูงสลับที่ราบเชิงเขา และมีขนาดฟาร์มเล็กมากประมาณ ๑๐ ไร่ต่อครัวเรือน จึงเหมาะกับเกษตร แบบประณีตหรือเกษตรอินทรีย์

๓. พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรของภาคเหนือสูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ โดยในปี ๒๕๕๘ มีสัดส่วนร้อยละ ๒๑.๑ ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๘.๖๖ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๕ ของพื้นที่ชลประทานทั่วประเทศ พื้นที่โครงการชลประทานของภาคเหนือร้อยละ ๗๐ อยู่ในจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง แต่ยังมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทาน ต่อพื้นที่เกษตรค่อนข้างต่ำเพียงร้อยละ ๑๘.๓ จึงเป็นข้อจำกัดในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร ทั้งการเก็บกักน้ำในฤดูแล้งและชลนํ้าในฤดูฝนไม่ทั่วถึงพืชผลเสียหาย

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

“ศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง” ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

๑. บริหารจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน
๒. แก้ปัญหาความยากจนและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม
๓. สร้างความเข้มแข็งของฐานเศรษฐกิจภายใน ควบคู่กับการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๔. พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ

๕. ใช้โอกาสจากการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมขนส่งที่เชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจหลักภาคกลาง และพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) เพื่อพัฒนาเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ๆของภาค

๖. พัฒนาความร่วมมือและใช้ประโยชน์จากข้อตกลงกับประเทศเพื่อนบ้านในการสร้างความเข้มแข็ง ทางเศรษฐกิจตามแนวชายแดนและแนวระเบียงเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๑. เป็นแหล่งผลิตพืชเศรษฐกิจหลักของประเทศ แต่รูปแบบการผลิตยังอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก จึงมีผลิตภาพต่ำ โดยในปี ๒๕๕๘ ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรมีมูลค่า ๒๗๕,๙๒๐ ล้านบาท พืชหลักของภาค ได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน และมันสำปะหลัง โดยมีพื้นที่ปลูกข้าวมากที่สุดของประเทศ ส่วนใหญ่ปลูกข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ ในพื้นที่ตอนกลางและตอนล่างของภาค โดยเฉพาะพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ สุรินทร์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด และทุ่งสัมฤทธิ์ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาและบุรีรัมย์ โดยผลผลิตเฉลี่ย ต่อไร่ในภาพรวมต่ำกว่าระดับประเทศ เนื่องจากทำการเกษตรแบบดั้งเดิม ใช้สารเคมีสูง ซึ่งในแต่ละปีมีการนำเข้าวัตถุดิบทางการเกษตร เฉลี่ยไม่ต่ำ

กว่า ๓ พันล้านบาทต่อปี เป็นภาคที่มีพื้นที่ปลูกอ้อยและมันสำปะหลัง มากที่สุดของประเทศ โดยอ้อยส่วนใหญ่ปลูกในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ และอุดรธานีและมันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ และอุดรธานี

สำหรับพื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ มีแนวโน้มขยายพื้นที่มากขึ้น ปัจจุบันแหล่งปลูกข้าวอินทรีย์ในประเทศไทยร้อยละ ๘๐ อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ (ยโสธร สุรินทร์ มหาสารคาม ศรีสะเกษ ร้อยเอ็ด) และอุบลราชธานี ส่วนอีกร้อยละ ๒๐ อยู่ในภาคเหนือตอนบน ตลาดข้าวอินทรีย์ส่วนใหญ่ส่งออกต่างประเทศ โดยเฉพาะสหภาพยุโรป

๒. มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรมากที่สุด แต่ขนาดฟาร์มที่ถือครองต่อครัวเรือน เกือบต่ำสุด ของประเทศ ในปี ๒๕๕๘ มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ๖๓.๘๕ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๘ ของประเทศ โดยพื้นที่ตอนล่างของภาคมีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรมากที่สุด ๒๐.๓๐ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๘ ของภาค สำหรับขนาดฟาร์มที่ถือครองต่อครัวเรือนมีเพียง ๒๓.๒ ไร่ต่อครัวเรือน ต่ำกว่าระดับประเทศที่มีขนาดฟาร์มถือครอง ต่อครัวเรือน ๒๕.๓ ไร่ต่อครัวเรือน จังหวัดที่มีเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมาหนองบัวลำภู และเลย มีเนื้อที่ถือครอง ๓๒.๒๘ ๓๐.๐๔ และ ๒๙.๗๗ ไร่ต่อครัวเรือนตามลำดับ จังหวัดที่มีเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรต่ำสุดของภาค ได้แก่ จังหวัดสกลนคร นครพนม และศรีสะเกษ โดยมีเนื้อที่ถือครอง ๑๗.๕๗ ๑๘.๒๕ และ ๑๙.๙๙ ไร่ต่อครัวเรือนตามลำดับ

๓. พื้นที่ชลประทานน้อยกว่าทุกภาค โดยมีเพียง ๖.๓๘ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่เกษตร ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศที่มีพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรร้อยละ ๒๐.๓ ผลผลิตการเกษตรของภาคขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศเป็นหลัก ประกอบกับความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีความรุนแรงมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหาร ในพื้นที่ตอนกลางของภาคมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตร มากที่สุดร้อยละ ๑๕.๑ ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีสัดส่วนร้อยละ ๑๙.๔ ของพื้นที่เกษตรของจังหวัด รองลงมาพื้นที่ตอนล่างของภาคมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรร้อยละ ๘.๗ ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา ยโสธร มีสัดส่วน ร้อยละ ๑๑.๒ และ ๑๑.๑ ของพื้นที่เกษตรของจังหวัดตามลำดับ

ภาคกลางและพื้นที่กรุงเทพมหานคร

“พัฒนากรุงเทพฯ สู่มหานครทันสมัย และภาคกลางเป็นฐานการผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าสูง” ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

๑. พัฒนากรุงเทพฯ เป็นมหานครทันสมัยระดับโลกควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหา สิ่งแวดล้อมเมือง

๒. พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับนานาชาติ และสร้างความเชื่อมโยงเพื่อกระจายการท่องเที่ยวทั่วทั้งภาค

๓. ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมโดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

๔. บริหารจัดการน้ำและทรัพยากรธรรมชาติเพื่อแก้ไขปัญหาทั่วม ภัยแล้ง และคงความสมดุลของระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

๕. เปิดประตูการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว เชื่อมโยงเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย-ภาคกลาง-ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

๖. พัฒนาความเชื่อมโยงเศรษฐกิจและสังคมกับทุกภาค เพื่อเสริมสร้างเสถียรภาพและลดความเหลื่อมล้ำ ภายในประเทศ

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคกลางและพื้นที่กรุงเทพมหานคร

๑. ภาคกลางมีศักยภาพในการพัฒนาด้านการเกษตรตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยมีดินและน้ำอุดมสมบูรณ์ และมีระบบชลประทานที่ดี มีลักษณะภูมิประเทศที่เอื้ออำนวย ทำให้เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรหลากหลายประเภท ทั้งพืชผัก ผลไม้ ปศุสัตว์ และประมง รวมทั้งเป็นแหล่งอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรที่เชื่อมโยงแหล่งผลิตสินค้าเกษตรทั้งในภาคกลางและภาคอื่นๆ นอกจากนี้ยังมีตลาดค้าส่งค้าปลีกสินค้าเกษตรที่สำคัญในพื้นที่ เช่น ตลาดไท จังหวัดปทุมธานี ตลาดศรีเมือง จังหวัดราชบุรี ตลาดปลาสุพรรณ จังหวัดอ่างทอง และตลาดมหาชัย จังหวัดสมุทรสาคร เป็นต้น

๒. ภาคกลางมีมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร ณ ราคาประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ประมาณ ๑๘๑,๙๐๖ ล้านบาท ลดลงจาก ๑๘๒,๗๔๒ ล้านบาท ในปี ๒๕๕๔ โดยเป็นมูลค่าผลิตภัณฑ์สาขาเกษตรฯ ณ ราคาประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ประมาณ ๑๕๕,๕๖๔ ล้านบาท และสาขาประมง ๒๖,๓๔๔ ล้านบาท สาขาเกษตรฯ มีสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๓ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์สาขาเกษตรฯ ของประเทศ อัตราการขยายตัวเฉลี่ยในช่วง ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘) ของสาขาเกษตรฯ ร้อยละ ๐.๒ ต่ำกว่าระดับประเทศที่มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๐.๘ เนื่องจากรูปแบบการผลิตเป็นเกษตรเชิงพาณิชย์ที่ใช้สารเคมีจำนวนมาก มีปัญหาดินเสื่อมโทรม และหลายพื้นที่มักประสบปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งสำหรับสาขาประมง แม้ว่าจะมีสัดส่วนการผลิตเพียงร้อยละ ๐.๘ ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคกลาง แต่มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ ๒๕.๔ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์สาขาประมงของประเทศ และเมื่อพิจารณาการเติบโตของสาขาประมงในช่วง ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘) ที่ผ่านมา พบว่าสาขาประมงหดตัวเฉลี่ยร้อยละ ๔.๓ แต่ยังคงตัวน้อยกว่าระดับประเทศที่หดตัวเฉลี่ยร้อยละ ๕.๕

๓. ภาคกลางเป็นแหล่งการทำเกษตรฯ ที่สำคัญของประเทศและมีแนวโน้มการพัฒนาคุณภาพการผลิตมากขึ้น แหล่งการทำเกษตรฯ (เกษตรและประมง) ที่สำคัญของภาคกลาง คือ จังหวัดราชบุรี มีสัดส่วนการผลิตร้อยละ ๑๓.๔ รองลงมา คือ สุพรรณบุรี ร้อยละ ๑๑.๖ กาญจนบุรี ร้อยละ ๑๐.๕ และนครปฐม ร้อยละ ๑๐.๑ ภาคกลางเป็นพื้นที่ที่มีที่ราบลุ่มแม่น้ำที่อุดมสมบูรณ์ เหมาะสมในการทำเกษตร แม้วาปัจจุบันมีแรงผลักดันทางเศรษฐกิจ ทำให้พื้นที่เกษตรกรรมของภาคกลางลดลงไปมาก โดยแปรเปลี่ยนไปเป็นพื้นที่อุตสาหกรรม และที่อยู่อาศัยมากขึ้น แต่ภาคกลางยังถือได้ว่าเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศแห่งหนึ่ง ทั้งทาง ด้านการเพาะปลูก การทำปศุสัตว์ และประมง สินค้าเกษตรที่สำคัญของภาคกลางมี ดังนี้

๓.๑ ข้าวและพืชไร่ ผลผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว จังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกข้าวทั้งนาปีและนาปรังมาก คือ จังหวัดสุพรรณบุรี พระนครศรีอยุธยา และชัยนาท **มันสำปะหลัง** จังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังมาก คือ จังหวัดกาญจนบุรี และลพบุรี **อ้อยโรงงาน** ปลูกมากในจังหวัดกาญจนบุรี ลพบุรี และสุพรรณบุรี **สับปะรดโรงงาน** ปลูกมากในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

๓.๒ ถั่วเขียว เป็นพืชส่งออกสำคัญที่ทำรายได้และสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศ โดยแหล่งผลิตถั่วเขียวที่สำคัญของประเทศอยู่ในพื้นที่ภาคกลาง ซึ่งจังหวัดที่มีพื้นที่เก็บเกี่ยวและผลผลิตมากที่สุดของภาคและของประเทศ คือ จังหวัดนครปฐม รองลงมา คือ จังหวัดสมุทรสาคร

๓.๓ ปศุสัตว์ ได้แก่ **โคนม** เลี้ยงมากที่สุดที่จังหวัดสระบุรี รองลงมา ได้แก่ ลพบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ กาญจนบุรี และนครปฐม **โคเนื้อ** เลี้ยงมากที่สุดที่จังหวัดกาญจนบุรี รองลงมา ได้แก่ ลพบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี และประจวบคีรีขันธ์ **สุกร** เลี้ยงมากที่สุดที่จังหวัดราชบุรี รองลงมา ได้แก่ นครปฐม ลพบุรี สระบุรี และสุพรรณบุรี **เป็ดเนื้อ** เลี้ยงมากที่สุดที่จังหวัดลพบุรี รองลงมา ได้แก่ นครปฐม สระบุรี และราชบุรี **เป็ดไข่** เลี้ยงมากที่สุดที่จังหวัดสุพรรณบุรี รองลงมา ได้แก่ อ่างทอง นครปฐม ราชบุรี และลพบุรี **ไก่เนื้อ** เลี้ยงมากที่สุดที่จังหวัดลพบุรี รองลงมา ได้แก่ สระบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี และนครปฐม และ **ไก่ไข่** เลี้ยงมากที่สุดที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รองลงมา ได้แก่ สุพรรณบุรี นครปฐม อ่างทอง และสระบุรี

๓.๔ ประมง ภาคกลางมีศักยภาพการทำประมงทั้งน้ำจืดและน้ำเค็ม โดยจังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์ประมงสูงที่สุดของภาค คือ จังหวัดสมุทรสาคร โดยมีสัดส่วนการผลิตเกินครึ่งหนึ่งของประเทศ รองลงมา คือ ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรปราการ และนครปฐม

๔. พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรของภาคกลางสูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ โดยมีสัดส่วนร้อยละ ๕๔.๓ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ ๒๑.๑ พื้นที่ชลประทานของภาคกลางในปี ๒๕๕๘ ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๙.๗๙ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๑ ของพื้นที่ชลประทานทั่วประเทศ

๕. เกษตรปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ยังไม่มีมากนัก จากข้อมูลการตรวจรับรองเกษตรปลอดภัย และเกษตรอินทรีย์ของกรมวิชาการเกษตร ณ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ พบว่าภาคกลางมีพื้นที่เกษตรปลอดภัยรวมทั้งสิ้น ๘๘,๙๐๖.๖๙ ไร่ และเกษตรอินทรีย์ ๑,๑๙๘.๕๑ ไร่ โดยจังหวัดในภาคกลางที่มีพื้นที่ได้รับการรับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยมากที่สุด คือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รองลงมา คือ จังหวัดราชบุรี สุพรรณบุรี และปทุมธานี ส่วนจังหวัดที่มีพื้นที่ได้รับการรับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์มากที่สุด คือ จังหวัดสระบุรี รองลงมาคือ จังหวัดสุพรรณบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และราชบุรี

ภาคตะวันออก

“ฐานเศรษฐกิจชั้นนำของอาเซียน”

ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

๑. พัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีความทันสมัยที่สุด ในภูมิภาคอาเซียน

๒. พัฒนาภาคตะวันออกให้เป็นแหล่งผลิตอาหารที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล

๓. ปรับปรุงมาตรฐานสินค้าและธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยว

๔. พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนให้เป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน และเจริญเติบโต อย่างยั่งยืน

๕. แก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและจัดระบบการบริหารจัดการมลพิษให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคตะวันออก

๑. ภาคตะวันออกมีมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร ณ ราคาประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ประมาณ ๑๖๘,๗๑๗ ล้านบาท ลดลงจาก ๑๘๕,๔๓๗ ล้านบาท ในปี ๒๕๕๔ โดยเป็นมูลค่าผลิตภัณฑ์สาขาเกษตรฯ ๑๕๒,๘๕๘ ล้านบาท และสาขาประมง ๑๕,๘๕๙ ล้านบาท สาขาเกษตรฯ มีสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์คิดเป็นร้อยละ ๖.๔ ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคตะวันออก และร้อยละ ๑๔ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์สาขาเกษตรฯ ของประเทศ อัตราการขยายตัวเฉลี่ยของสาขาเกษตรฯ ของภาคตะวันออกในช่วง ๕ ปี (๒๕๕๔-๒๕๕๘) ร้อยละ ๒.๔ สูงกว่าประเทศที่มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๑.๒ สาขาเกษตรของภาคตะวันออกมีปัญหาสำคัญที่ต้องเร่งแก้ไขหลายประการเช่น ปัญหาคุณภาพดินเสื่อมจากการใช้สารเคมี สารเคมีตกค้างในผลผลิตและปัญหาผลไม้ล้นตลาด เป็นต้น สำหรับสาขาประมง มีสัดส่วนการผลิตเพียงแค่อ้อยละ ๐.๗ ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคตะวันออก แต่มีสัดส่วนร้อยละ ๑๕.๓ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์สาขาประมงของประเทศ เมื่อพิจารณาในช่วง ๕ ปี (๒๕๕๔-๒๕๕๘) ที่ผ่านมา พบว่า สาขาประมงของภาคตะวันออกหดตัวน้อยกว่าระดับประเทศ โดยภาคตะวันออกหดตัวเฉลี่ยร้อยละ ๕.๒ ในขณะที่ประเทศหดตัวเฉลี่ยร้อยละ ๕.๕

๒. แหล่งการทำเกษตรฯ ที่สำคัญของภาคตะวันออก คือ จังหวัดจันทบุรี มีสัดส่วนการผลิตร้อยละ ๔๑.๑ รองลงมา คือ ระยองร้อยละ ๑๒.๓ ชลบุรีร้อยละ ๑๒.๑ และตราตร้อยละ ๑๑.๒ ปัจจุบันพื้นที่เกษตรกรรมของภาคตะวันออกได้แปรเปลี่ยนไปเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมและที่อยู่อาศัยมากขึ้น แต่ภาคตะวันออกก็ยังถือได้ว่าเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศแห่งหนึ่ง ทั้งทางด้านการเพาะปลูก การทำปศุสัตว์ และประมง สินค้าเกษตรที่สำคัญของภาคตะวันออกมีดังนี้

๒.๑ ข้าวและพืชไร่ ผลผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวและมันสำปะหลัง ปี ๒๕๕๘ จังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกข้าวนาปีมากของภาค คือ จังหวัดสระแก้ว ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี และนครนายก ส่วนจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังมาก คือ จังหวัดสระแก้ว ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และจันทบุรี

๒.๒ ผลไม้ ที่สำคัญ ได้แก่ **ทุเรียน** จังหวัดที่เป็นแหล่งปลูกทุเรียนในภาคที่สำคัญ คือ จังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด **มังคุด** แหล่งปลูกที่สำคัญ คือ จังหวัดจันทบุรี ตราด และระยอง **ลำไย** แหล่งปลูกลำไยที่สำคัญ คือ จังหวัดจันทบุรี **เงาะ** แหล่งปลูกที่สำคัญ คือ จังหวัดจันทบุรี และตราด **ลองกอง** แหล่งปลูกลองกองที่สำคัญ คือ จังหวัดจันทบุรี

๒.๓ ปศุสัตว์ ได้แก่ **ไก่เนื้อ** แหล่งเลี้ยงที่สำคัญ คือ จังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง และปราจีนบุรี **ไก่ไข่** แหล่งเลี้ยงที่สำคัญ คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา นครนายก และชลบุรี **เป็ดเนื้อ**

แหล่งเลี้ยงที่สำคัญ คือ จังหวัดชลบุรี และฉะเชิงเทรา **เปิดไข่** แหล่งเลี้ยงที่สำคัญ คือ จังหวัดชลบุรี และฉะเชิงเทรา และสุกร แหล่งเลี้ยงที่สำคัญ คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา และชลบุรี

๒.๔ ประมง ภาคตะวันออกมีศักยภาพในการทำการประมง โดยจังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์ประมงสูงสุดของภาค คือ จังหวัดตราด รองลงมา คือ ระยอง และจันทบุรี

๓. พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรของภาคตะวันออกต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ โดยมีสัดส่วนร้อยละ ๒๐.๘ ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ ๒๑.๑ พื้นที่ชลประทานของภาคตะวันออกในปี ๒๕๕๘ ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๒.๖๘ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘.๕ ของพื้นที่ชลประทานทั้งประเทศ

๔. เกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ยังมีไม่มากนัก จากข้อมูลการตรวจรับรองเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ของกรมวิชาการเกษตร ณ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ พบว่าภาคตะวันออกมีพื้นที่เกษตรปลอดภัยรวมทั้งสิ้น ๑๙๔,๗๓๖.๒๑ ไร่ โดยจังหวัดในภาคตะวันออกที่มีพื้นที่ได้รับการรับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยมากที่สุด คือ จังหวัดจันทบุรี รองลงมา คือ จังหวัดตราด และระยอง และเกษตรอินทรีย์ ๘๒๙.๖๙ ไร่ โดยจังหวัดที่มีพื้นที่ได้รับการรับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์มากที่สุด คือ จังหวัดตราด รองลงมา คือ จังหวัดจันทบุรี และระยอง

ภาคใต้

“ภาคใต้เป็นเมืองท่องเที่ยวพักผ่อนตากอากาศระดับโลก เป็นศูนย์กลางผลิตภัณฑ์ยางพาราและปาล์มน้ำมันของประเทศ และเมืองเศรษฐกิจเชื่อมโยงการค้าการลงทุนกับภูมิภาคอื่นของโลก”

ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

๑. พัฒนาการท่องเที่ยวของภาคให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลก
๒. พัฒนาอุตสาหกรรมการแปรรูปยางพาราและปาล์มน้ำมันแห่งใหม่ของประเทศ
๓. พัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรหลักของภาค
๔. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนการท่องเที่ยว การพัฒนาเขตอุตสาหกรรม และการเชื่อมโยงการค้าโลก

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคใต้

๑. ภาคใต้มีมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร ณ ราคาประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จำนวน ๒๔๕,๘๗๕ ล้านบาท ลดลงจาก ๓๓๙,๔๔๐ ล้านบาท ในปี ๒๕๕๔ โดยเป็นมูลค่าผลิตภัณฑ์สาขาเกษตรฯ ๒๐๗,๗๑๘ ล้านบาท และสาขาประมง ๓๘,๑๕๗ ล้านบาท สาขาเกษตรฯ มีสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๓ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาค อัตราการขยายตัวเฉลี่ยในช่วง ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๕๔-๒๕๕๘) ของสาขาเกษตรฯ ร้อยละ ๒.๘ สูงกว่าระดับประเทศที่มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ย ๑.๒ ซึ่งยางพาราและปาล์มน้ำมันยังเป็นกิจกรรมการเกษตรที่มีบทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจ ส่วนสาขาประมงมีส่วนการผลิตร้อยละ ๓.๕ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาค แต่มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ ๓๖.๘ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์สาขาประมงของ

ประเทศ อัตราการขยายตัวเฉลี่ยในช่วง ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๕๔-๒๕๕๘) หดตัวร้อยละ ๖.๕ มากกว่าระดับประเทศที่หดตัวร้อยละ ๕.๕

๒. ยางพารา เป็นพืชเศรษฐกิจหลักของภาคใต้ ในปี ๒๕๕๙ มีพื้นที่ปลูกยางพารา ๑๑.๘๖ ล้านไร่ หรือ ร้อยละ ๕๐.๘ ของพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งประเทศ มีปริมาณผลผลิต ๒.๕๙ ล้านตัน หรือ ๕๙.๐ ของผลผลิตทั้งประเทศ จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดของประเทศ ๒.๘๖ ล้านไร่ รองลงมา ได้แก่ จังหวัดสงขลา ๒.๐๘ ล้านไร่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ๑.๘๔ ล้านไร่ ผลผลิตยางพาราของภาคใต้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามพื้นที่ปลูกและพื้นที่ให้ผลผลิต ในปี ๒๕๕๙ ผลผลิตยางพาราเฉลี่ยต่อไร่ ๒๔๔ กิโลกรัม สูงกว่าระดับประเทศที่ ๒๒๔ กิโลกรัม อย่างไรก็ตามผลผลิตยางพาราเฉลี่ยต่อไร่มีแนวโน้มลดลงจาก ๒๘๐ กิโลกรัมในปี ๒๕๕๕

๓. ปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๕๙ ภาคใต้มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ๔.๓๖ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๐ ของพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันทั้งประเทศ มีปริมาณผลผลิต ๙.๗๙ ล้านตัน หรือ ร้อยละ ๘๙.๐ ของผลผลิตทั้งประเทศ จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดของประเทศ ๑.๑๕ ล้านไร่ รองลงมา ได้แก่ จังหวัดกระบี่ ๑.๐๙ ล้านไร่ ผลผลิตปาล์มน้ำมันของภาคใต้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามพื้นที่ปลูกและพื้นที่ให้ผลผลิต ในปี ๒๕๕๙ ผลผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ยต่อไร่ ๒,๕๖๔ กิโลกรัม สูงกว่าระดับประเทศที่ ๒,๔๐๙ กิโลกรัม อย่างไรก็ตามผลผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ยต่อไร่มีแนวโน้มลดลงจาก ๓,๑๔๒ กิโลกรัมในปี ๒๕๕๕

๔. ภาคใต้เป็นแหล่งประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งที่สำคัญ ภาคใต้มีท่าเทียบเรือประมงในจังหวัดสงขลา ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ระนอง และภูเก็ต โดยในปี ๒๕๕๙ มีปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ ๑๑๓,๐๔๒ ตัน มูลค่า ๔,๓๖๙ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๙ ของปริมาณสัตว์น้ำของประเทศ และร้อยละ ๒๘.๒ ของมูลค่าสัตว์น้ำของประเทศ โดยปริมาณสัตว์น้ำจับได้มากในจังหวัดภูเก็ต สงขลา ระนอง และชุมพร ในขณะที่การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของภาคใต้ ในปี ๒๕๕๙ ส่วนใหญ่เป็นการเพาะเลี้ยงกุ้ง มีพื้นที่เพาะเลี้ยง ๙๑๘,๘๓๗ ไร่ ปริมาณผลผลิต ๑,๗๕๕,๓๐๙ ตัน มีพื้นที่เพาะเลี้ยงกุ้งที่สำคัญในจังหวัดสุราษฎร์ธานี สงขลา ตรัง และนครศรีธรรมราช

๕. พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ปี ๒๕๕๘ ภาคใต้มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ๑๘.๓๐ ล้านไร่ ขนาดฟาร์ม ๒๒.๑๙ ไร่ต่อครัวเรือน ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศที่ ๒๕.๒๘ ไร่ต่อครัวเรือน จังหวัดภูเก็ตมีเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรมากที่สุด ๕๓.๗๔ ไร่ต่อครัวเรือน รองลงมาจังหวัดกระบี่ ๔๒.๔๐ ไร่ต่อครัวเรือน และจังหวัด พัทลุงมีเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรต่ำสุดของภาค ๑๔.๗๔ ไร่ต่อครัวเรือน

๖. พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่ทางการเกษตรของภาคใต้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ โดยมีสัดส่วนร้อยละ ๑๓.๘ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ ๒๑.๑ โดยพื้นที่ชลประทานภาคใต้ ๒.๕๒ ล้านไร่ หรือ ร้อยละ ๘.๐ ของพื้นที่ชลประทานประเทศ จังหวัดพัทลุงมีพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรสูงสุดร้อยละ ๔๖.๐ รองลงมาจังหวัดสงขลาร้อยละ ๒๕.๖

ภาคใต้ชายแดน

“เป็นแหล่งผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สำคัญของประเทศ และเป็นเมืองชายแดนเชื่อมโยงการค้าและการท่องเที่ยวกับพื้นที่ภาคใต้และการพัฒนาเศรษฐกิจของมาเลเซียและสิงคโปร์”

ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

๑. พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรเพื่อความมั่นคงให้กับภาคการผลิต

๒. พัฒนาเมืองสู่ไฮโก-ลก และเมืองเบตงให้เป็นเมืองการค้าและเมืองท่องเที่ยวชายแดน

๓. เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคใต้ชายแดน

๑. ภาคการเกษตรมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของภาค และการผลิตยังเป็นแบบเดิมที่มีการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มน้อย ปี ๒๕๕๘ ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรมีมูลค่า ๓๙,๔๕๐ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๓.๓ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์สาขาเกษตรของประเทศ แบ่งเป็นสาขาเกษตรร้อยละ ๒๒.๘ และสาขาประมงร้อยละ ๙.๒ โดยกิจกรรมการเกษตรที่มีบทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจของภาคใต้ชายแดนประกอบด้วย ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ประมงทะเลและชายฝั่ง ปศุสัตว์ และไม้ผล อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรเฉลี่ยในช่วง ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘) หดตัวร้อยละ ๓.๙ เนื่องจากสถานการณ์ราคายางพาราและความต้องการยางพาราของตลาดโลกมีแนวโน้มลดลงจากภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัว รวมทั้งมีการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าน้อยและขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร

๒. การผลิตภาคเกษตรของภาคใต้ยังเป็นแบบเดิมที่มีการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มน้อย โดยพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคใต้ชายแดน ประกอบด้วย

๒.๑ ยางพารามีแนวโน้มผลผลิตลดลง ภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ปลูกยางพารา ๒.๗๑ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๖ ของพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งประเทศ ปริมาณผลผลิตและผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่มีแนวโน้มลดลง โดยปี ๒๕๕๙ มีผลผลิต ๐.๕๕ ล้านตัน และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๒๓๑ กิโลกรัม จังหวัดยะลามีพื้นที่ปลูกยางพารามากที่สุด ๑.๓๖ ล้านไร่ รองลงมา คือ จังหวัดนราธิวาส ๐.๙๙ ล้านไร่ และการทำสวนยางพารายังมีปัญหาประสิทธิภาพการผลิต เนื่องจากมีการปลูกในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม เช่น พื้นที่นาการใช้สายพันธุ์ดั้งเดิม และเทคโนโลยี การผลิต (การกรีดยาง) ที่ไม่เหมาะสม และบางส่วนขาดการบำรุงรักษาสวนยาง

๒.๒ ปาล์มน้ำมันมีประสิทธิภาพการผลิตในระดับต่ำ ภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ๐.๐๘ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๑.๗ ของพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันทั้งประเทศ โดยจังหวัดนราธิวาสมีพื้นที่ปลูกมากที่สุด ๐.๐๖ แสนไร่ รองลงมา คือ จังหวัดปัตตานี ๐.๐๒ แสนไร่ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่อยู่ในระดับต่ำที่ ๑,๒๘๒ กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศที่ ๒,๔๐๙ กิโลกรัมต่อไร่ เนื่องจากมีการขยายพื้นที่ปลูกในที่ราบลุ่มและพื้นที่นาร้างซึ่งมีปัญหาคุณภาพดิน รวมทั้งการใช้สายพันธุ์คุณภาพต่ำ เกษตรกรบางส่วนยังขาดความรู้ในวิธีการผลิตและการดูแลรักษาสวนปาล์มที่ถูกต้องเหมาะสม

๒.๓ ประมง ภาคใต้ชายแดนเป็นแหล่งประมงที่สำคัญของภาคใต้ ปี ๒๕๕๙ สามารถจับสัตว์น้ำได้ ๙๑,๐๘๒ ตัน หรือร้อยละ ๓๒.๙ ของปริมาณสัตว์น้ำของประเทศ เป็นมูลค่า ๘,๕๐๐ ล้านบาท โดย ทำเทียบเรือประมงปัตตานีมีปริมาณสัตว์น้ำขึ้นทำสูงสุดของประเทศ อย่างไรก็ตามการทำประมงในพื้นที่ประสบปัญหาปริมาณสัตว์น้ำลดลงจากความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรที่ลดลง และปัญหาการทำประมงนอกน่านน้ำจากมาตรการทางกฎหมายของประเทศอินโดนีเซีย รวมทั้งผลจากการใช้มาตรการการแก้ไขปัญหาการประมงผิดกฎหมาย (Illegal Unreported and Unregulated fishing หรือ IUU Fishing) ส่วนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมและกุ้งกุลาดำ มีพื้นที่เพาะเลี้ยงรวม ๔๗,๑๘๖ ไร่ มีผลผลิต ๑๙,๓๕๗ ตัน พื้นที่เพาะเลี้ยงมากที่สุดในจังหวัดปัตตานี ทั้งนี้ การเพาะเลี้ยงยังประสบปัญหาการระบาดของโรคตายด่วน (Shrimp Early Mortality Syndrome : EMS) และความแปรปรวนของสภาพอากาศ ส่งผลกระทบต่อปริมาณผลผลิตกุ้งในพื้นที่

๒.๔ ปศุสัตว์ ภาคใต้ชายแดนมีการเลี้ยงปศุสัตว์ (แพะ และโค) เพื่อบริโภคในครัวเรือนและใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา โดยภาครัฐได้ดำเนินโครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ในพื้นที่มาอย่างต่อเนื่องปี ๒๕๕๘ มีการเลี้ยงแพะ จำนวน ๑๐๖,๗๕๙ ตัว เลี้ยงมากที่สุดในจังหวัดยะลา ส่วนโคเนื้อ มีจำนวน ๒๐,๐๖๖ ตัว เลี้ยงมากที่สุดในจังหวัดนราธิวาส อย่างไรก็ตาม ปริมาณปศุสัตว์ยังไม่เพียงพอต่อการบริโภคในพื้นที่เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนสายพันธุ์ดี ปัญหาโรคติดต่อ อาทิ ปากเท้าเปื่อย และการขาดความรู้ในการจัดการฟาร์ม นอกจากนี้ ยังมีการเลี้ยงไก่เบตงในพื้นที่จังหวัดยะลา ซึ่งเป็นไก่พื้นเมืองที่เป็นเอกลักษณ์และมีชื่อเสียง แต่ยังมีข้อจำกัดในการขยายพันธุ์และควบคุมพันธุ์คุณภาพ เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตให้เพียงพอกับความต้องการของตลาด

๓. พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร และขนาดฟาร์ม ๑๘.๓๖ ในปี ๒๕๕๘ ภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ๓.๔๕ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๒ ของประเทศ โดยจังหวัดนราธิวาสมีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรมากที่สุด ๑.๔๑ ล้านไร่ สำหรับขนาดฟาร์มที่ถือครองต่อครัวเรือนมีเพียง ๑๘.๓๗ ไร่ต่อครัวเรือน ต่ำกว่าระดับประเทศที่มีขนาดฟาร์ม ๒๕.๓ ไร่ต่อครัวเรือน และจังหวัดปัตตานีมีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรน้อยที่สุด ๐.๗๕ ล้านไร่ และมีขนาดฟาร์ม ๑๐.๙๓ ไร่ต่อครัวเรือน

๔. พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่ทางการเกษตร ภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ชลประทาน ๐.๗ ล้านไร่ คิดเป็นสัดส่วนต่อพื้นที่การเกษตรร้อยละ ๑๙.๗ โดยพื้นที่ชลประทานส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณลุ่มน้ำปัตตานี ซึ่งเป็นแหล่งเพาะปลูกข้าวที่สำคัญของภาค จังหวัดปัตตานีมีพื้นที่ชลประทานมากที่สุด ๔๑๖,๑๓๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๘ ของพื้นที่เกษตรของจังหวัด และจังหวัดยะลามีพื้นที่ชลประทานน้อยที่สุดที่ ๐.๐๒ ล้านไร่

๒.๘ ยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

๒.๘.๑ ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑

วิสัยทัศน์

“เป็นศูนย์กลางการพัฒนาเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์และการเกษตรปลอดภัย ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง”

เป้าประสงค์

๑. สร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจให้มีการขยายตัวมากขึ้น ประชาชนพึ่งพาตนเองได้ และหลุดพ้นจากความยากจน

๒. ทุกภาคส่วนมีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีและความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

๓. รายได้จากการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดเพิ่มมากขึ้น

๔. เพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ โดยเป็นสินค้าเกษตรปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

พันธกิจ

๑. สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าการลงทุนของภาคเอกชน และ SMEs เพื่อให้ภาคเอกชนและผู้ประกอบการ SMEs มีความเข้มแข็ง มีความสามารถในการแข่งขัน มีการพัฒนาที่เชื่อมโยงจากภาครัฐสู่ภาคเอกชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เป็นหลัก

๒. ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนสูงขึ้น ความเหลื่อมล้ำทางสังคมลดลง มุ่งกระจายรายได้ พัฒนาแรงงานให้มีทักษะ มีความรู้ มีฝีมือและมีผลิตภาพการผลิตสูงขึ้น ส่งเสริมการท่องเที่ยวและฟื้นฟูอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม สร้างความเข้มแข็งของชุมชน และสร้างความมั่นคงของอาชีพเกษตรกร เพื่อให้ประชาชนหลุดพ้นจากความยากจน และสามารถพึ่งพาตนเองได้

๓. พัฒนาระบบโลจิสติกส์ เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และการขนส่งสินค้าภาคการเกษตร ให้มีความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์ในเรื่องของอารยธรรมและประวัติศาสตร์เชื่อมโยงกับวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของชุมชน และให้ชุมชนได้มีบทบาทในการบริหารจัดการได้ร่วมเป็นเจ้าของการท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างยั่งยืน

๔. พัฒนาทุนมนุษย์ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชน เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้เป็นบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เป็นแรงงานที่มีทักษะและความเชี่ยวชาญ เสริมสร้างองค์ความรู้ของชุมชนในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว การตลาด การผลิตและการลดต้นทุนการผลิตในภาคการเกษตร

๕. กระจายรายได้สู่ชุมชน ส่งเสริมการตลาด OTOP และวิสาหกิจชุมชน ให้มีความเข้มแข็ง ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างสังคมเมืองกับชุมชน สร้างการพึ่งพาตนเองให้กับชุมชนท้องถิ่นเพื่อหลุดพ้นจากความยากจน

๖. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ ซึ่งเป็นฐานการผลิต ของกลุ่มจังหวัดให้สูงขึ้น เพิ่มมูลค่าการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทานขยายตัวอย่างต่อเนื่อง สร้างความมั่นคง ด้านอาหารและพลังงาน สร้างโอกาสในการอาชีพ และสร้างงานและความมั่นคงด้านรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่และลดการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่เมืองหลวงและภูมิภาคอื่น

๗. สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและการนำนวัตกรรมมาใช้ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจต่อยอดการผลิตและลดต้นทุนภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรตลอดจนนำมาใช้เพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลของระบบนิเวศน์พัฒนาสู่เกษตรอินทรีย์ตลอดจนสามารถใช้เทคโนโลยีและความทางด้านวิทยาศาสตร์เพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๘. ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมคืนความสมบูรณ์ของป่าไม้ แหล่งน้ำ ดิน อากาศ ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ ประมง ปศุสัตว์ ปลอดภัย สารพิษ รวมทั้งการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าในด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร บนพื้นฐานการบริหารจัดการ ที่มีประสิทธิภาพภายใต้กรอบแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ การผลิต และการบริการ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์ของประเด็นยุทธศาสตร์

๑. เศรษฐกิจมีการขยายตัวมากขึ้น
๒. ประชากรมีรายได้เพิ่มขึ้น
๓. มีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์

๑. อัตราการขยายตัวมูลค่าผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัดที่เพิ่มขึ้น
๒. มูลค่าผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัดเฉลี่ยต่อหัวที่เพิ่มขึ้น
๓. โรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์ของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑

๑. กระตุ้นเศรษฐกิจด้วยกลไกการตลาด ส่งเสริมการค้าและการลงทุนยกระดับผู้ผลิตผู้ประกอบการ SMEs OTOP และวิสาหกิจชุมชน ให้มีศักยภาพในการแข่งขันที่สูงขึ้น ควบคู่ไปกับการรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : ยกระดับการท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์ในเรื่องของอารยธรรม ประวัติศาสตร์วัฒนธรรม และประเพณี ของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง

เป้าประสงค์ของประเด็นยุทธศาสตร์

๑. รายได้จากการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดเพิ่มมากขึ้น
๒. ภาควิสาหกิจ ธุรกิจโรงแรม ที่พัก และชุมชน มีรายได้เพิ่มมากขึ้น

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์

๑. รายได้การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดที่เพิ่มขึ้น
๒. อัตราการขยายตัวรายได้ท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดที่เพิ่มขึ้น

กลยุทธ์ของประเด็นยุทธศาสตร์กลยุทธ์ที่ ๒

๑. พัฒนาระบบโลจิสติกส์ เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์
๒. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของกลุ่มจังหวัดที่เป็นจุดขายหรือ Land Mark ของ

สถานที่ท่องเที่ยว

๓. ส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์ของกลุ่มจังหวัด เพื่อสร้างรายได้ทางด้านการท่องเที่ยวและกระจายรายได้สู่ชุมชนบนเส้นทาง (Routes) การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : เพิ่มศักยภาพการผลิตทางการเกษตรและการสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อการแข่งขัน
เป้าประสงค์ของประเด็นยุทธศาสตร์

๑. ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ และการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม มีการขยายตัวมากขึ้น
๒. แปลง/ฟาร์มผลผลิตทางการเกษตรที่ปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภคมีจำนวนเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์

๑. ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ และการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม มีการขยายตัว
มากขึ้น

๒. จำนวนแปลง/ฟาร์มผลผลิตทางการเกษตรสำคัญที่ได้รับใบรับรองมาตรฐาน GAP (Good Agriculture Practices) เพิ่มขึ้น

กลยุทธ์ของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓

๑. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรเพื่อสนับสนุนเกษตรกร ประมง และปศุสัตว์ ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

๒. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิต แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ส่งเสริมการตลาด และยกระดับภาคการเกษตรสู่การเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ ที่ ๑

๑. อัตราการขยายตัวมูลค่าผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัดที่เพิ่มขึ้น
๒. มูลค่าผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัดเฉลี่ยต่อหัวที่เพิ่มขึ้น
๓. โรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ ที่ ๒

๑. รายได้การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดที่เพิ่มขึ้น
๒. อัตราการขยายตัวรายได้ท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดที่เพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ ที่ ๓

๑. ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ และการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม มีการขยายตัวมากขึ้น

๒. จำนวนแปลง/ฟาร์มผลผลิตทางการเกษตรสำคัญที่ได้รับใบรับรองมาตรฐาน GAP (Good Agriculture Practices) เพิ่มขึ้น

๒.๘.๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดหนองคาย

วิสัยทัศน์

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

พันธกิจ

๑) สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตรโดยให้มีความเชื่อมโยงกับระบบอุตสาหกรรมและการค้า

๒) ส่งเสริม สนับสนุนการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิตมาใช้ในภาคเกษตร อุตสาหกรรมและท่องเที่ยว

๓) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานและเชื่อมโยงกับการเกษตร และวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง

เป้าประสงค์รวม

เพิ่มรายได้จากภาคเกษตรอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และการค้า

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายรวม

๑) มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (GPP) ภาคเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ ๘

๒) รายได้จากการท่องเที่ยว เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๐

ค่านิยม

หนองคาย “เมืองสะอาด สะอาด ปลอดภัย มั่นใจ น่าอยู่”

จุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Positioning)

๑) ส่งเสริมเกษตรยั่งยืน

๒) ส่งเสริมการท่องเที่ยว

๓) ส่งเสริมการค้าชายแดน การลงทุน ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัดหนองคาย

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการจัดการตลาดสินค้าเกษตรและพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกระดับมาตรฐานการผลิตการค้าการลงทุนการท่องเที่ยวและการบริการมุ่งสู่ประชาคมอาเซียน

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาระบบโลจิสติกส์เชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจการค้าการลงทุนการท่องเที่ยวและการบริการ

กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาและยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ ๓ พัฒนาและยกระดับมาตรฐานสินค้าOTOPและSME

กลยุทธ์ที่ ๔ สร้างความร่วมมือด้านการค้าการลงทุนและการท่องเที่ยวภายในและระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสังคมสงบสุข

กลยุทธ์ที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามภัยคุกคามด้านความมั่นคง

กลยุทธ์ที่ ๒ การจัดการความมั่นคงพื้นที่ชายแดน

กลยุทธ์ที่ ๓ การเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

กลยุทธ์ที่ ๔ การขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาคมนาคมขนส่งและสิ่งแวดล้อมให้เป็นเมืองน่าอยู่

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการศึกษาสาธารณสุขและสังคม

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบการให้บริการประชาชนสู่มาตรฐานสากล

กลยุทธ์ที่ ๑ การเสริมสร้างการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดหนองคาย

๑. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดหนองคาย

๑.๑. ข้อมูลด้านกายภาพของจังหวัดหนองคาย

๑.๑.๑ ลักษณะทางภูมิศาสตร์

๑) ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

จังหวัดหนองคาย ตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ ระยะทางห่างจาก กรุงเทพมหานคร ประมาณ ๖๑๕ กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ ๓,๐๒๖.๕๓ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑.๙ ล้านไร่ คิดเป็นพื้นที่ร้อยละ ๐.๕๙ ของพื้นที่ทั้งประเทศพื้นที่มีลักษณะพิเศษทอดยาวขนานตามลำน้ำโขงติดเขตชายแดนกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นระยะทาง ๒๑๐.๖ กิโลเมตร ลักษณะของพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ค่อนข้างราบ เป็นคลื่นลอนลาดและเป็นภูเขาที่มีความสูงชันจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ ๒๐๐ เมตร เป็นบริเวณเทือกเขาต่างๆ ทางทิศตะวันตกจังหวัดหนองคายมีลักษณะพิเศษ คือ สภาพพื้นที่ของจังหวัดจะทอดยาวขนานไปตามลำน้ำโขงติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวตลอดแนว

ตารางที่ ๑ ขนาดพื้นที่อำเภอ

อำเภอ	ขนาด (ตร.กม.)	ร้อยละ	ห่างจากจังหวัด (กม.)
เมืองหนองคาย	๖๐๗.๔๖	๒๐.๐๗	๐
ท่าบ่อ	๓๕๕.๓๑	๑๑.๗๔	๔๑
โพนพิสัย	๖๔๒.๗๔	๒๑.๒๔	๔๕
ศรีเชียงใหม่	๑๙๗.๙๖	๖.๕๔	๕๗
สังคม	๔๔๙.๗๒	๑๔.๘๖	๙๕
สระใคร	๒๑๐.๙๐	๖.๙๗	๒๗
เฝ้าไร่	๒๕๕.๙๐	๘.๔๕	๗๑
รัตนวาปี	๒๐๔.๐๑	๖.๗๔	๗๑
โพธิ์ตาก	๑๐๒.๕๓	๓.๓๙	๘๐
	๓,๐๒๖.๕๓	๑๐๐.๐๐	

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดหนองคาย

๒) อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับกำแพงนครเวียงจันทน์ เขตเมืองหลวงของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นแนวพรมแดน
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอบ้านม่วงจังหวัดสกลนคร อำเภอเพ็ญ อำเภอสร้างคอม และอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอปากคาด และอำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอปากชม จังหวัดเลย

ภาพที่ ๑ แผนที่จังหวัดหนองคาย

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดหนองคาย

๓) สภาพพื้นที่

จังหวัดหนองคายมีภูมิประเทศเป็นภูเขา จำนวน ๑ ด้าน คือ ด้านทิศตะวันตก ซึ่งติดกับจังหวัดเลย และสามารถแบ่งลักษณะพื้นที่ได้ ๔ ลักษณะ ดังนี้

๓.๑) สภาพพื้นที่ราบหรือพื้นที่ราบเรียบ มีความลาดชันไม่เกิน ๒ เปอร์เซ็นต์ มีความสูงจากระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ยประมาณ ๑๕๐ – ๑๗๐ เมตร พบมากในบริเวณอำเภอท่าบ่อ อำเภอเมือง และอำเภอศรีเชียงใหม่ ใช้ประโยชน์ในการทำนาเป็นส่วนใหญ่

๓.๒) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน ๒ – ๘ เปอร์เซ็นต์ มีความสูงจากระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ยประมาณ ๑๖๐ – ๒๐๐ เมตร เป็นที่สูงชันไปจากที่ราบซึ่งใช้ทำนา ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากพืชไร่ ยางพารา ทำสวนผลไม้ และเป็นป่าธรรมชาติ ได้แก่ พวกป่าไม้เต็งรังและป่าไม้เบญจพรรณ มีอยู่เป็นแห่ง ๆ ในอำเภอ เช่น อำเภอโพนพิสัย และอำเภอสังคม เป็นต้น

๓.๓) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนชันและเนินเขา บริเวณพื้นที่ที่มีความลาดชัน ๘ – ๓๐ เปอร์เซ็นต์ มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๒๐๐ – ๓๐๐ เมตร ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ธรรมชาติ ได้แก่ ป่าเต็งรังและป่าเบญจพรรณ บางแห่งบุกรุกเป็นพื้นที่ทำไร่ ปลูกยางพารา ซึ่งพบในบริเวณทิศตะวันตกของจังหวัดในพื้นที่อำเภอสังคม

๓.๔) สภาพพื้นที่เป็นภูเขา มีความลาดชันมากกว่า ๓๐ เปอร์เซ็นต์ มีความสูงจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ ๒๐๐ เมตร เป็นเทือกเขากั้นเขตแดนระหว่างจังหวัดหนองคายและจังหวัดเลย

๔) ลักษณะดิน

ลักษณะกลุ่มชุดดินที่พบในจังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มชุดดินที่ ๒๕ และกลุ่มชุดดินที่ ๔๙ มีเนื้อที่รวมประมาณ ๘๑๐,๐๕๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๕๖ ของพื้นที่จังหวัดหนองคาย และกลุ่มชุดดินที่ ๕๖ มีเนื้อที่รวมประมาณ ๑๑๑,๒๒๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๒๙ ของเนื้อที่จังหวัดหนองคาย

ลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย หรือดินร่วนปนเหนียว ดินสีน้ำตาลอ่อน สีเหลือง หรือแดง บางแห่งอาจพบจุดประสีหรือสีคลาแลงอ่อนในชั้นดินล่าง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัวผุพังของหินเนื้อหยาบ พบบริเวณพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบจนถึงพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด ส่วนใหญ่มีความลาดชัน ๒ - ๕ เปอร์เซ็นต์ เป็นดินต้นถึงดินลึก มีการระบายน้ำดี ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดถึงกรดจัด

การใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่ใช้ทำนาข้าว มีเนื้อที่ประมาณ ๕๑๙,๕๖๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๗๘ ของเนื้อที่จังหวัด นอกจากนี้ยังใช้ประโยชน์สำหรับการปลูกยางพาราประมาณ ๒๗๑,๖๘๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๓๗ ของพื้นที่จังหวัด

ภาพที่ ๒ แผนที่กลุ่มชุดดินจังหวัดหนองคาย

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดหนองคาย

๑.๑.๒ ลักษณะภูมิอากาศ

๑) ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดหนองคาย จัดอยู่ในจำพวกฝนแล้งร้อนและแห้งแล้ง แบ่งออกได้เป็น ๓ ฤดู ดังนี้
ฤดูหนาว เริ่มต้นกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็น และแห้งโดยมีอากาศหนาวจัดในบางวันและเดือนที่มีอากาศหนาวมากที่สุดจะอยู่ในช่วงเดือนธันวาคม ถึงมกราคม

ฤดูร้อน เริ่มต้นกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม มีอากาศร้อนอบอ้าวโดยทั่วไป โดยเฉพาะเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดของปี

ฤดูฝน เริ่มต้นกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม อากาศเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุก ตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเฉพาะเดือนสิงหาคมเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกหนาแน่นมากที่สุดในรอบปี

๒) ปริมาณน้ำฝน

ตารางที่ ๒ ข้อมูลปริมาณน้ำฝน ปี ๒๕๕๒ – ๒๕๖๑

ปี	ปริมาณน้ำฝน (มม.)
๒๕๕๒	๑,๘๔๓.๖๐
๒๕๕๓	๑,๕๙๑.๘๐
๒๕๕๔	๒,๙๖๕.๐๐
๒๕๕๕	๑,๕๒๒.๒๐
๒๕๕๖	๑,๕๒๖.๘๐
๒๕๕๗	๑,๕๘๔.๓๐
๒๕๕๘	๑,๖๙๗.๑๐
๒๕๕๙	๒,๐๓๑.๔๐
๒๕๖๐	๒,๐๘๙.๑๐
๒๕๖๑	๑,๗๘๗.๒๐

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัด

๓) อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

ตารางที่ ๓ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด - ต่ำสุด ปี ๒๕๕๒ - ๒๕๖๑

	อุณหภูมิ (°C)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)		
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๕๒	๔๐.๖๐	๙.๕๐	๒๗.๙๗	๙๙.๐๐	๒๕.๐๐	๖๕.๙๑
๒๕๕๓	๔๑.๘๐	๑๓.๕๐	๒๖.๖๙	๙๘.๐๐	๒๗.๐๐	๖๖.๐๓
๒๕๕๔	๔๐.๑๐	๑๑.๑๐	๒๖.๗๙	๑๐๐.๐๐	๒๒.๐๐	๖๕.๐๔
๒๕๕๕	๓๙.๗๐	๑๓.๗๐	๒๘.๐๑	๑๐๐.๐๐	๓๐.๐๐	๗๔.๒๓
๒๕๕๖	๔๒.๓๐	๑๐.๙๐	๒๗.๔๐	๙๘.๐๐	๒๖.๐๐	๗๒.๑๕
๒๕๕๗	๔๐.๔๐	๙.๖๐	๒๗.๗๔	๙๙.๐๐	๒๔.๐๐	๗๒.๕๗
๒๕๕๘	๓๓.๐๖	๒๓.๐๖	๒๘.๐๖	๙๙.๐๐	๒๕.๐๐	๘๗.๔๖
๒๕๕๙	๓๙.๔๑	๑๖.๗๙	๒๗.๕๔	๙๕.๖๕	๓๕.๖๘	๗๒.๐๗
๒๕๖๐	๓๔.๘๐	๑๘.๐๘	๒๗.๑๐	๙๖.๕๒	๓๖.๖๔	๗๕.๕๔
๒๕๖๑	๓๔.๘๔	๑๘.๖๐	๒๗.๑๙	๙๕.๑๐	๔๐.๑๐	๗๒.๕๖

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัด

๑.๑.๓ แหล่งน้ำธรรมชาติ

จังหวัดหนองคายมีลุ่มน้ำสำคัญที่ประชาชนใช้ในการอุปโภค/บริโภค และทำการเกษตรด้านการเกษตร การประมง ปศุสัตว์ และอื่นๆ มีพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา จำนวน ๑ ลุ่มน้ำหลัก ๗ ลุ่มน้ำย่อย ดังนี้

๑) ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำโขงสายที่ ๕ (๐๒๑๖) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๑,๗๖๐.๘๐ ตารางกิโลเมตร

๒) ลุ่มน้ำสาขาห้วยน้ำโสม (๐๒๑๗) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๑,๑๑๘.๙๐ ตารางกิโลเมตร

๓) ลุ่มน้ำสาขาน้ำโมง (๐๒๑๘) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๒,๖๔๕.๙๐ ตารางกิโลเมตร

๔) ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำโขงส่วนที่ ๖ (๐๒๑๙) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๕๕๓.๕ ตารางกิโลเมตร

๕) ลุ่มน้ำสาขาห้วยน้ำสวย (๐๒๒๐) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๑,๓๓๖.๙๖ ตารางกิโลเมตร

๖) ลุ่มน้ำสาขาห้วยหลวง (๐๒๒๑) เป็นลุ่มน้ำหลักมีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๓,๔๑๗.๖๐ ตารางกิโลเมตร

๗) ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำโขงส่วนที่ ๗ (๐๒๒๓) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๒,๓๕๖.๙๐ ตารางกิโลเมตร

๘) ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำสงครามตอนบน (๐๒๒๔) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๓,๒๗๐.๘๐ ตารางกิโลเมตร

๑.๑.๔ ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

๑) ทรัพยากรดินและที่ดิน พื้นที่และประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวัดหนองคายมีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบที่ตอนเป็นลอนคลื่นผสมที่เนินสูงและภูเขาสูงชันใช้ประโยชน์ในการทำนาและปลูกพืชไร่การเกษตร ลักษณะดินเป็นดินปนทราย ตลอดชั้นดินทำให้การระบายน้ำได้ดีและการไหลบ่าของน้ำบนผิวดินมีความรวดเร็ว สภาพพื้นที่ดังกล่าวจึงไม่เหมาะสมกับการปลูกพืชในฤดูแล้งและการปลูกข้าว จึงต้องมีการปรับปรุงโดยใช้ระบบชลประทานและการขุดบ่อน้ำที่ต้องมีกรรมวิธีแบบพิเศษในการรองรับหน้าดิน

ทำให้การเก็บกักน้ำได้ดีขึ้น เพื่อให้การเพาะปลูกได้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น จากรายงานสถิติจำนวน หมู่บ้านในพื้นที่จังหวัดหนองคายที่พบปัญหาเกี่ยวกับดิน จะเห็นว่าหมู่บ้าน ที่พบปัญหาดินจืดมีจำนวนสูงที่สุด คือ ๔๗๐ หมู่บ้าน รองลงมาคือ ปัญหาดินกรวดและดินทราย จำนวน ๒๔๔ หมู่บ้าน และปัญหาที่พบต่ำที่สุดคือ ปัญหาดินพรุ จำนวน ๗ หมู่บ้าน และยังมีการกัดเซาะพังทลายของตลิ่ง แอ่งบริเวณอำเภอสังคม เมืองหนองคาย ท่าบ่อ โพนพิสัย และสระใคร

๒) ทรัพยากรป่าไม้จังหวัดหนองคายก่อนที่จะแยกจังหวัดบึงกาฬ มีเนื้อที่ป่าค่อนข้างมาก เนื่องจากจังหวัดบึงกาฬ มีป่าสงวนแห่งชาติ และมีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า แต่เมื่อแยกจังหวัดบึงกาฬออกจากจังหวัดหนองคายแล้วสัดส่วนของป่าไม้ มีแนวโน้มลดลงแต่จะมีป่าชุมชนและป่าไม้อย่างพาราเพิ่มขึ้นในอนาคต

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงเนื้อที่ป่าจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๕๑-๒๕๖๑ (หน่วย : ตร.กม.)

จังหวัด	เนื้อที่จังหวัด	รายละเอียด	๒๕๕๑	๒๕๕๖	๒๕๖๑
หนองคาย	๓,๐๒๖.๕๓ ตร.กม. (๑,๘๙๑,๕๘๑.๒๕ไร่)	เนื้อที่ป่าไม้ร้อยละของพื้นที่จังหวัด	๕๕๗.๔๑ (๓๔๘,๓๗๙.๐๒)	๒๓๐.๕๐ (๑๔๔,๐๖๓.๔๐)	๒๔๐.๓๙ (๒๓๘,๒๐๒.๐๑)
			๑๘.๔๒%	๗.๖๒%	๑๒.๕๙%

ที่มา : สำนักงานป่าไม้จังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๕ ตารางแสดงพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในท้องที่จังหวัดหนองคาย รวม ๓ ป่า (หน่วย : ไร่)

ชื่อป่า	ที่ตั้ง	เนื้อที่	มอบให้ ส.ป.ก.	กันคืน กรมป่าไม้	เหลือพื้นที่ ป่าสงวน แห่งชาติ
๑. ป่าพานพร้าว และป่าแก้งไก่อ	อ.สังคม อ.ศรีเชียงใหม่ อ.โพธิ์ตาก	๓๑๕,๙๘๓.๖๔	๑๓๓,๔๒๕.๓๓	๕,๒๗๙.๕๓	๑๘๗,๘๗๘.๘๔
๒. ป่าทุ่งหลวง	อ.โพนพิสัย	๕๑,๐๙๘.๓๔	๓๙,๐๖๖.๖๒	๔,๕๘๕.๗๒	๑๖,๖๔๖.๐๐
๓. ป่าดงสีชมพู และป่าโพนพิสัย	อ.โพนพิสัย อ.เฝ้าไร่ อ.รัตนวาปี	๖๘๘,๓๒๗.๙๒	๖๔๐,๖๘๐.๒๙	๔,๘๒๖.๕๗	๕๒,๘๒๑.๐๖
รวม		๑,๐๕๕,๔๐๙.๙๐	๘๑๓,๑๑๒.๒๔	๑๔,๖๙๑.๘๒	๒๕๖,๖๐๖.๘๔

ที่มา : แผนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดหนองคาย พ.ศ. ๒๕๖๑

เขตป่าไม้ถาวรของชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๐ จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่

(๑) ป่าสักบ้านป่าสัก หรือป่าสักบ้านหม้อ ตั้งอยู่ที่บ้านหม้อ หมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านหม้อ อำเภอสรีเชียงใหม่ มีเนื้อที่จำนวน ๕๓-๒-๒๕ ไร่

(๒) ป่าสักบ้านป่าสัก หรือป่าสักบ้านยอยไฮ ตั้งอยู่ที่บ้านทุ่งสว่าง หมู่ที่ ๕ ตำบลบ้านหม้อ อำเภอสรีเชียงใหม่ มีเนื้อที่จำนวน ๒๔-๑-๕๐ ไร่

(๓) ป่าสักวัดช้างเผือก ตั้งอยู่บ้านศรีเชียงใหม่ หมู่ที่ ๓ ตำบลพานพร้าว อำเภอสรีเชียงใหม่ มีเนื้อที่จำนวน ๓๔-๑-๒๕ ไร่

(๔) ป่าสักบ้านศรีเชียงใหม่ หรือป่าสักวัดสะพานทอง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๖ ตำบลพานพร้าว อำเภอสรีเชียงใหม่ มีเนื้อที่จำนวน ๒-๒-๖๖ ไร่

เขตป่าไม้ถาวรของชาติทั้ง ๔ แห่ง มีพื้นที่ป่าคงเหลือในความดูแลตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ จำนวน ๑๔๔-๓-๖๖ ไร่ และอยู่ในระหว่างการขอกำหนดเขตป่าสงวนแห่งชาติ

ป่าชุมชน มีป่าชุมชนจำนวน ๑๘๘ แห่งในทุกอำเภอ มีจำนวนพื้นที่รวมกัน ๑๙,๔๗๐-๐-๖๒ ไร่ โดยทับซ้อนป่าสงวนแห่งชาติ ๑๒,๘๖๗-๓-๖๗ ไร่ และอยู่นอกป่าสงวนแห่งชาติ ๖,๔๔๒ ไร่ ๙๕ ตารางวา โดยมีหนังสือสำคัญที่หลวง ๑๖๗ ไร่ (ข้อมูล ณ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑)

๑.๑ ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัด

๑.๒.๑ การแบ่งเขตการปกครอง

ตารางที่ ๖ ตารางแสดงเขตการปกครองของจังหวัด

อำเภอ	พื้นที่ ตร.กม.	ร้อยละ	ที่ว่าการ อำเภอห่าง จากศาลา กลางจังหวัด (กม.)	จำนวน				
				ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล นคร/ เมือง/ ตำบล	อบต.	ชุมชน
๑.เมืองหนองคาย	๖๐๗.๔๖	๒๐.๐๗	-	๑๖	๑๔๗	๙	๗	-
๒.ท่าบ่อ	๓๕๕.๓๑	๑๑.๗๔	๔๑	๑๐	๙๐	๔	๖	-
๓.โพนพิสัย	๖๔๒.๗๔	๒๑.๒๔	๔๕	๑๑	๑๕๙	๐	๙	-
๔.ศรีเชียงใหม่	๑๙๗.๙๖	๖.๕๔	๕๗	๔	๔๓	๒	๒	-
๕.สังคม	๔๔๙.๗๒	๑๔.๘๖	๙๕	๕	๓๖	๑	๕	-
๖.สระใคร	๒๑๐.๙๐	๖.๙๗	๒๗	๓	๔๑	๐	๓	-
๗.เฝ้าไร่	๒๕๕.๙๐	๘.๔๖	๗๑	๕	๗๓	๑	๔	-
๘.รัตนวาปี	๒๐๔.๐๑	๖.๗๔	๗๑	๕	๖๒	-	๕	-
๙.โพธิ์ตาก	๑๐๒.๕๓	๓.๓๙	๘๐	๓	๒๗	-	๓	-
	๓,๐๒๖.๕๓	๑๐๐.๐๐		๖๒	๖๗๘	๑๗	๔๓	-

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๑

๑.๒.๒ ข้อมูลประชากร

ตารางที่ ๗ ตารางแสดงจำนวนประชากรของจังหวัด

อำเภอ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวมประชากร (คน)	จำนวนครัวเรือน
๑.เมืองหนองคาย	๗๔,๔๕๘	๗๖,๓๙๙	๑๕๐,๘๕๗	๕๖,๗๓๐
๒.ท่าบ่อ	๔๐,๙๕๖	๔๑,๙๒๗	๘๒,๘๘๓	๒๕,๙๒๕
๓.โพนพิสัย	๔๙,๔๓๙	๔๙,๕๐๙	๙๘,๙๔๘	๓๑,๔๕๒
๔.ศรีเชียงใหม่	๑๕,๓๐๓	๑๕,๕๖๓	๓๐,๘๖๖	๙,๘๔๙
๕.สังคม	๑๒,๘๗๐	๑๒,๕๐๔	๒๕,๓๗๔	๘,๒๖๙
๖.สระใคร	๑๓,๕๖๑	๑๓,๒๙๙	๒๖,๘๖๐	๗,๘๘๔
๗.เผ่าไร่	๒๖,๒๐๓	๒๖,๑๕๕	๕๒,๓๕๘	๑๕,๐๓๗
๘.รัตนวาปี	๑๙,๕๒๖	๑๙,๒๓๔	๓๘,๗๖๐	๑๒,๔๘๔
๙.โพธิ์ตาก	๗,๖๙๓	๗,๖๑๓	๑๕,๓๐๖	๔,๙๙๔
รวม	๒๖๐,๐๐๙	๒๖๒,๒๐๓	๕๒๒,๒๑๒	

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม พ.ศ.๒๕๖๑

๑.๒ ข้อมูลด้านสังคมและวัฒนธรรม

จังหวัดหนองคายประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย เป็นรูปแบบเฉพาะของคนหนองคาย ภายใต้ทรัพยากรธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมอันสวยงาม ไม่มีการทะเลาะเบาะแว้งที่รุนแรงในหมู่ประชาชน ถึงแม้ในช่วง ๔-๕ ปี ที่ผ่านมาประชาชนอาจมีความคิดเห็นทางการเมืองที่ต่างกันบ้างแต่ก็ไม่มี ความรุนแรงใดๆเกิดขึ้น ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมที่สืบทอดกันมายาวนาน และที่สำคัญของจังหวัดหนองคาย มีดังนี้

(๑) **บั้งไฟพญานาค** เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติตามลำน้ำโขงมานานหลายปี ตามคำร่ำลือของชาวบ้าน และบั้งไฟพญานาคเพ็งจะได้รับส่งเสริมเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวของจังหวัดหนองคายไม่กี่ปีมานี้ ซึ่งบั้งไฟพญานาคเป็นลูกไฟที่พุ่งขึ้นมาจากใต้แม่น้ำโขง พุ่งลอยขึ้นสู่อากาศประมาณ ๒๐-๓๐ เมตร แล้วก็หายไป ลูกไฟไม่จำกัดบริเวณที่เกิดและเกิดไม่บ่อยซ้ำที่บริเวณนั้นสถานที่เกิดนั้นจะอยู่ในท้องที่อำเภอโพนพิสัย และอำเภอรัตนวาปี บั้งไฟพญานาค จะเกิดขึ้นในคืนวันเพ็ญ เดือน ๑๑ หรือแรม ๑๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ของทุกปี โดยจังหวัดหนองคายได้จัดงานลอยเรือไฟบูชาพญานาค ณ บริเวณริมฝั่งแม่น้ำโขง ใกล้วัดธาตุ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย เป็นประเพณีทุกปี

(๒) **วันสงกรานต์** เป็นงานประจำปี จัดขึ้นที่วัดโพธิ์ชัย (พระอารามหลวงชั้น ๓) มีการอัญเชิญหลวงพ่อบุญศรีแห่งเมือง เพื่อประชาชนได้สรงน้ำมีการทำบุญตักบาตรวันสงกรานต์ เติมฉลองหลวงพ่อบุญศรี ที่วัดโพธิ์ชัย มีงานรื่นเริง การละเล่นพื้นเมือง การกีฬาท้องถิ่นและมหรสพครบครัน ๕ วัน ๕ คืน เริ่มจัดขึ้นในวันที่ ๑๓ เมษายนของทุกปี

(๓) **งานนมัสการหลวงพ่พระเจ้าองค์ตื้อ** ประดิษฐานอยู่ที่วัดศรีชมภูองค์ตื้อ บ้านน้ำโมง เป็นพระพุทธรูปขนาดใหญ่ หล่อด้วยทอง ฝีมือของช่างฝ่ายเหนือและช่างล้านช้าง เป็นพระพุทธรูปที่มีลักษณะงดงามนั่งขัดสมาธิปางมารวิชัย เป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ที่ประชาชนทั้งสองฝั่งแม่น้ำโขงเคารพนับถือมาก สร้างเมื่อพุทธศักราช ๒๑๐๕ ผู้สร้างคือ พระไชยเชษฐา กษัตริย์นครเวียงจันทน์ หล่อโดยใช้ทองคำทองเหลือง และเงินผสมกันรวมน้ำหนักได้ ๑ ตื้อ (ตื้อเป็นมาตราโบราณของอีสาน) ใช้เวลาในการสร้าง ๗ ปี ๗ เดือน ทางจังหวัดได้จัดงานนมัสการหลวงพ่พระเจ้าองค์ตื้อ เป็นประจำทุกปีในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔

(๔) **งานอนุสาวรีย์ปราบฮ่อ** จัดในเดือนมีนาคมของทุกปี ณ บริเวณอนุสาวรีย์ปราบฮ่อ ภายในงานจะมีการแสดง และการละเล่น มีการออกร้านจำหน่ายสินค้าราคาถูก

(๕) **งานบุญบั้งไฟ** เป็นประเพณีเก่าแก่ที่ได้ปฏิบัติกันมานาน เกี่ยวกับการบูชาเทวดาขอฟ้าขอฝน ตามความเชื่อและโบราณกาล เป็นงานใหญ่โตมาก มีการจัด ประกวดบั้งไฟประเภทตกแต่งสวยงาม ความคิดสร้างสรรค์ ประกวดขบวนแห่ และการจุดขึ้นสูงสุด จัดขึ้นในวันเพ็ญเดือน ๗ ของทุกปี จังหวัดหนองคายได้จัดเป็นการแสดงแสงสีเสียงตำนานบั้งไฟพญานาค เกี่ยวกับเรื่องพระพุทเจ้าเสวยชาติเป็นพญาคันคาก (คางคก) แล้วมีเรื่องราว ไม่ถูกใจกับพญาแถน (พระอินทร์) จึงสาปให้แผ่นดินแห้งแล้งจนพญาคันคากแนะนำให้ชาวบ้านจุดบั้งไฟถวายจนฝนตกลงมาในที่สุด

(๖) **งานแห่เทียนเข้าพรรษา** เป็นงานประเพณีท้องถิ่นที่จัดขึ้นก่อนวันเข้าพรรษาประชาชนตาม คุ่มต่างๆ ได้จัดทำต้นเทียนขี้ผึ้งล้วน ทำลวดลายสวยงามประดับดอกไม้ มีการประกวดลวดลายสวยงามของต้นเทียนขบวนแห่มีรางวัล จัดให้มีในวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๘ ของทุกปี

(๗) **งานแข่งเรือ** เป็นงานประเพณีของท้องถิ่นที่จัดขึ้นก่อนวันออกพรรษา จัดให้มีการแข่งเรือยาวในลำน้ำโขง โดยประชาชนในคุ่มต่างๆ ได้จัดเรือแข่งจากอำเภอ และบางปีก็มีเรือจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) มาร่วมการแข่งขันด้วย เป็นการแสดงถึงความสามัคคีไมตรีที่มีต่อกันมานานโดย จัดให้มีขึ้นในวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ของทุกปี

(๘) **งานแห่ปราสาทผึ้ง** เป็นประเพณีของท้องถิ่นเก่าแก่ ซึ่งทางจังหวัดได้จัดให้มีขึ้นควบคู่กันกับงานแข่งเรือ มีการจัดทำปราสาทผึ้งประกวด และนำลงเรือยนต์ล่องไปตามลำน้ำโขง กลางคืน มีการไหลเรือไฟ ประดับดวงไฟมากมาย และดูทิวทัศน์แสงไฟกระทบพื้นน้ำยามค่ำคืนสวยงามมากเพือนมัสการพระธาตุกลางแม่น้ำโขง (วัดและองค์มหาเจดีย์ได้พังลงน้ำโขงไปนานแล้ว) อยู่หน้าวัดสิริมหากัจจาย อำเภอเมืองหนองคาย จัดขึ้นในวันเพ็ญเดือน ๑๑ จัดพร้อมกันกับงานแข่งเรือประจำปี

(๙) **งานวันออกพรรษา** จัดเป็นงานต่อจากวันแห่ปราสาทผึ้ง และแข่งเรือเป็นวันทำบุญประจำของท้องถิ่น มีการตักบาตรเทโวภายในเขตอำเภอเมือง ประชาชนท้องถิ่นถือเป็นวันสำคัญยิ่งไม่ว่าจะไปประกอบอาชีพอยู่ต่างจังหวัด หรือต่างประเทศ เมื่อถึงกำหนดวันทำบุญออกพรรษาแล้ว คนส่วนมากจะเดินทางกลับบ้านเพื่อทำบุญอุทิศกุศลแก่บรรพบุรุษตามประเพณีนิยมที่ได้ปฏิบัติต่อเนื่องมาแต่โบราณกาล

๑.๔ โครงสร้างพื้นฐาน

๑.๔.๑ การคมนาคมขนส่ง

จังหวัดหนองคายตั้งอยู่บนถนนมิตรภาพหรือทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒ เริ่มต้นจากเขตอำเภอสระใคร (ติดต่อเขตอำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี) สิ้นสุด ณ บริเวณแยกบายพาสมหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย ระยะทางประมาณ ๒๐ กิโลเมตร และจากแยกบายพาสมหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๓๓ ถึงตัวเมืองหนองคาย (สี่แยกพญานาค) ระยะทางประมาณ ๗ กิโลเมตร จากสี่แยกพญานาคอำเภอเมืองหนองคาย ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๒ สิ้นสุดเขตแดนจังหวัดหนองคายฝั่งทิศด้านตะวันออก ณ อำเภอรัตนวาปี (ติดต่อเขตอำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ) ระยะทางประมาณ ๖๗ กิโลเมตร อีกเส้นทางเริ่มต้นจากเทศบาลตำบลหนองสองห้อง ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๑ สิ้นสุดเขตแดนจังหวัดหนองคายฝั่งด้าน ทิศตะวันตก ณ อำเภอสังคม (ติดต่อเขตอำเภอปากชม จังหวัดเลย) ระยะทางประมาณ ๑๑๒ กิโลเมตร การเดินทางจากกรุงเทพมหานครไปจังหวัดหนองคายใช้ ๓ เส้นทางหลัก คือ

เส้นทางที่ ๑ โดยทางเครื่องบินจากสนามบินสุวรรณภูมิและสนามบินดอนเมืองไปลงสนามบินนานาชาติอุดรธานีใช้เวลาประมาณ ๔๕ นาที ต่อด้วยรถยนต์จากสนามบินนานาชาติอุดรธานีถึงจังหวัดหนองคายระยะทาง ๕๓ กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ ๔๐ นาที

เส้นทางที่ ๒ โดยทางรถยนต์เริ่มจากสถานีขนส่งหมอชิตกรุงเทพมหานครถึงจังหวัดหนองคาย (แยกถนนพหลโยธินตัดกับถนนมิตรภาพ ณ อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี) รวมระยะทาง ๖๑๕ กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ ๘-๙ ชั่วโมง

เส้นทางที่ ๓ โดยทางรถไฟเริ่มจากสถานีรถไฟหัวลำโพงกรุงเทพมหานครถึงสถานีรถไฟหนองคายระยะทาง ๖๕๐ กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ ๑๒ ชั่วโมง

๑.๔.๒ ข้อมูลด้านกักกันของจังหวัดหนองคาย

มีด่าน ☒ ศุลกากร ที่ตั้ง ๒๒๔ หมู่ ๒ ถนนเฉลิมพระเกียรติ ตำบลหนองกอมเกาะ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ๔๓๐๐๐ ประเภท ด้านชายแดน ๑ ด้าน คือด่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ ๑ ด้านท่าเรือ ๓ ด้าน คือ ท่าเรือวัดหายโศก อำเภอเมือง ท่าเรือจุดผ่อนปรนเปงจาน อ.รัตนวาปีและท่าเรือจุดผ่อนปรนบ้านหม้อ อ.ศรีเชียงใหม่

☒ ตรวจพืช ที่ตั้ง สะพานมิตรภาพไทย – ลาว แห่งที่ ๑ ตำบลมีชัย อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ๔๓๐๐๐

มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ☒ ไม่มี ☐ มี

ที่ตั้งสถานกักกันพืช ☐ ไม่มี ☒ มี

- ☒ ตรวจสอบ ที่ตั้ง ๘๕ หมู่ ๒ ตำบลหนองกอมเกาะ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ๔๓๐๐๐
มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ☒ ไม่มี ☐ มี
ที่ตั้งสถานกักกันสัตว์น้ำ ☐ ไม่มี ☒ มี
- ☒ ปศุสัตว์ ที่ตั้ง ๖๑ หมู่ ๘ ตำบลหนองกอมเกาะ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ๔๓๐๐๐
มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ☐ ไม่มี ☒ มี
ที่ตั้งสถานกักกันสัตว์ ☐ ไม่มี ☒ มี

๑.๕ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัดหนองคาย

๑.๕.๑ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดหนองคาย (GPP) ๑๖ สาขาผลิตภัณฑ์มวลรวม
จังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ.๒๕๕๘ แบบ Top Down (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ, ๒๕๕๙)

๑) ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ.๒๕๕๙ มีมูลค่า ๓๗,๘๑๒ ล้านบาท
(ราคาประจำปี)

๒) รายได้ต่อหัวของประชากรเท่ากับ ๘๔,๔๖๕ บาท/คน/ปี

- เป็นลำดับที่ ๕๑ ของประเทศ

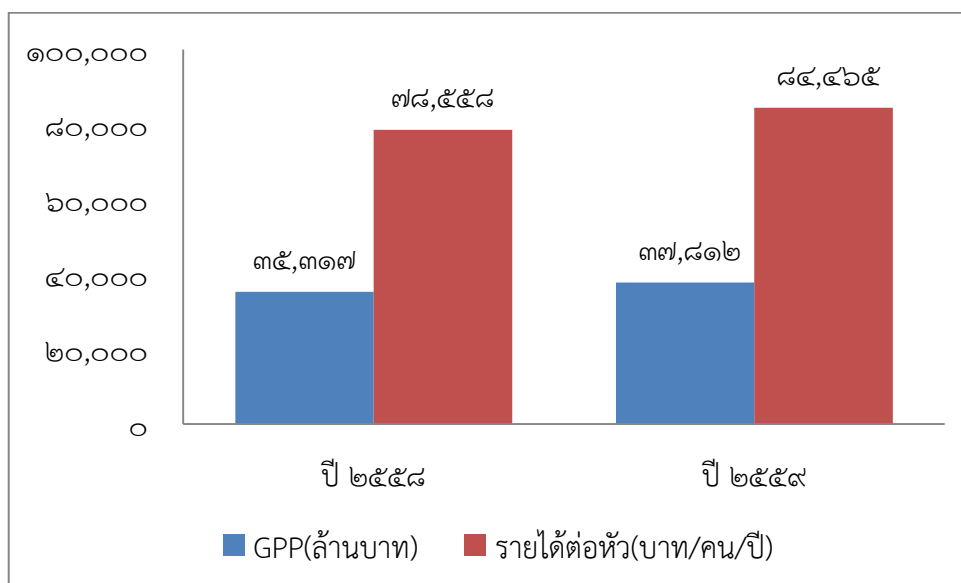
- เป็นลำดับที่ ๔ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือรองจากจังหวัด ขอนแก่น นครราชสีมา

และอุดรธานี ตามลำดับ

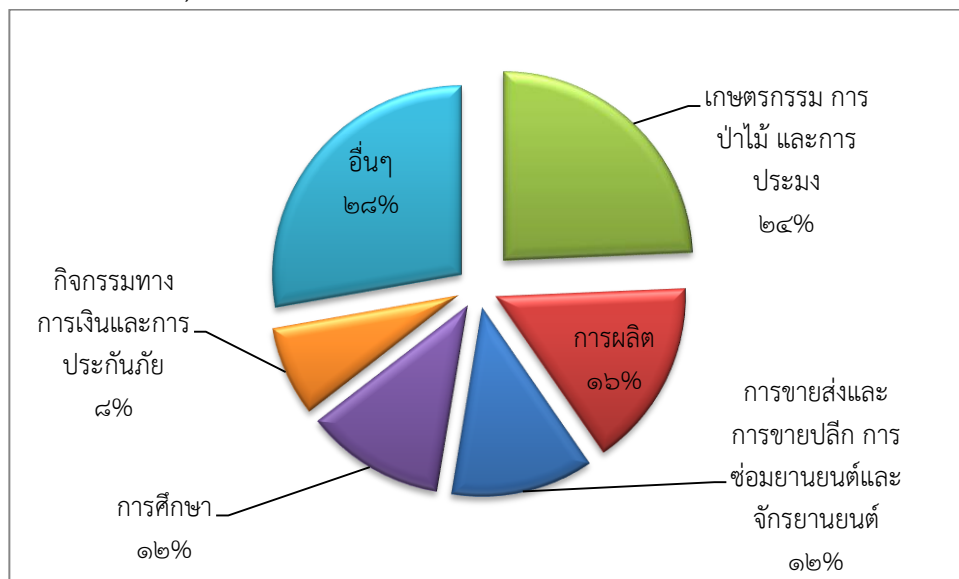
- เป็นลำดับที่ ๒ ของกลุ่มจังหวัดภาคภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ รองจาก

จังหวัดอุดรธานี

แผนภูมิที่ ๑ เปรียบเทียบ GPP และรายได้ต่อหัว (ปี๒๕๕๘ และ ๒๕๕๙)

๓) โครงสร้างทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับ ๕ สาขาการผลิตที่สำคัญ ดังนี้
แผนภูมิที่ ๒ แสดงโครงสร้างทางเศรษฐกิจจังหวัดหนองคาย ใช้ข้อมูล GPP แบบ Top Down
 (ณ ราคาประจำปี ๒๕๕๙)

ที่มา : ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ ฉบับ พ.ศ. ๒๕๕๙ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๙)

แผนภูมิที่ ๓ แสดงโครงสร้างทางเศรษฐกิจจังหวัดหนองคาย ใช้ข้อมูล GPP แบบ Top Down
 (ณ ราคาประจำปี) ๒๕๕๙ เปรียบเทียบระหว่างภาคการเกษตรและภาคนอกเกษตร

๒. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดหนองคาย

๒.๑. ครั้วเรือนเกษตรกรรมและแรงงานภาคเกษตร

ตารางที่ ๘ จำนวนครั้วเรือนเกษตรกรรมจังหวัดหนองคาย

อำเภอ	จำนวน ครั้วเรือนทั้งหมด	จำนวนครั้วเรือน เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๑	ร้อยละจำนวน ครั้วเรือนเกษตร/ ครั้วเรือนทั้งหมด
เมืองหนองคาย	๕๓,๗๗๙	๑๒,๓๐๐	๒๒.๘๗
ท่าบ่อ	๒๕,๑๖๔	๘,๔๙๒	๓๓.๗๕
โพนพิสัย	๓๐,๓๑๓	๑๓,๒๗๒	๔๓.๗๘
ศรีเชียงใหม่	๙,๕๑๑	๒,๖๖๓	๒๘.๐๐
สังคม	๗,๙๑๐	๓,๗๒๘	๔๗.๑๓
สระใคร	๗,๕๕๓	๓,๔๖๐	๔๕.๘๑
เฝ้าไร่	๑๔,๖๐๖	๖,๐๓๗	๔๑.๓๓
รัตนวาปี	๑๒,๐๑๕	๕,๒๓๔	๔๓.๕๖
โพธิ์ตาก	๔,๘๗๑	๑,๗๘๐	๓๖.๕๔
รวม	๑๖๕,๗๒๒	๕๖,๙๖๖	๓๔.๓๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑

๒.๒ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

ตารางที่ ๙ ข้อมูลด้านการเกษตรระดับจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๐/๖๑

ที่	จำนวน อำเภอ	จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)		พื้นที่ ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ถือครองทำการเกษตร (ไร่)										พื้นที่อื่นๆ
		ทั้งหมด	เกษตรกร		ข้าว	พืชไร่	ไม้ผล	ไม้ยืนต้น	พืชผัก	ไม้ดอก/ ไม้ประดับ	ยางพารา	ปาล์ม น้ำมัน	การเกษตร อื่นๆ	รวม	
๑	เมือง	๕๓,๗๗๙	๑๒,๓๐๐	๓๘๑,๘๙๒.๐๐	๙๑,๔๗๙	๙๑๖	๒๒๒	๔,๘๕๘	๑๖๘	๓๕	๒,๓๓๗	๕๐๗	๓๗,๕๘๑	๑๓๘,๑๐๓	๒๔๓,๗๘๙
๒	ท่าบ่อ	๒๕,๑๖๔	๘,๔๙๒	๒๒๒,๐๗๐.๖๓	๘๕,๙๕๔	๖,๓๑๔	๑๗๗	๒,๖๐๘	๓๘๔	๑๔	๕,๑๙๕	๑,๕๐๐	๒๖,๘๙๘	๑๒๙,๐๔๔	๙๓,๐๒๗
๓	โพนพิสัย	๓๐,๓๑๓	๑๓,๒๗๒	๔๐๑,๖๒๑.๘๘	๑๕๖,๑๖๓	๕,๑๒๙	๑๕๗	๔๕,๘๔๓	๓๑	๑	๔๘,๙๗๑	๕,๒๖๙	๓๙,๒๘๘	๓๐๐,๘๕๒	๑๐๐,๗๗๐
๔	ศรีเชียงใหม่	๙,๕๑๑	๒,๖๖๓	๑๒๓,๗๒๕.๖๓	๒๑,๕๕๒	๑,๒๓๘	๒๖๙	๑๐,๐๒๐	๒๐๓	๔	๑๐,๑๑๕	๑,๔๑๘	๑,๕๓๕	๔๖,๓๘๔	๗๗,๓๔๒
๕	สังคม	๗,๙๑๐	๓,๗๒๘	๒๘๑,๐๗๗.๕๐	๑๕,๐๗๙	๕,๓๑๘	๙,๖๑๗	๑๖๐,๑๕๑	๓๐๗	๕	๖๕,๑๐๙	๒,๐๕๓	๑,๘๖๗	๒๕๙,๕๐๖	๒๑,๕๗๒
๖	สระใคร	๗,๕๕๓	๓,๔๖๐	๑๓๑,๘๑๓.๗๕	๔๑,๕๖๑	๔,๖๒๓	๔๕	๑,๖๑๔	๗	๑	๓,๙๘๔	๒๔๙	๙,๘๕๘	๖๑,๙๔๒	๖๙,๘๗๒
๗	เฝ้าไร่	๑๔,๖๐๖	๖,๐๓๗	๑๕๙,๙๓๗.๕๐	๕๓,๕๓๗	๑,๓๗๒	๒๑	๒๘,๒๕๓	๑๓	-	๖๑,๕๕๙	๙๒๔	๑๐๔	๑๔๕,๗๘๓	๑๔,๑๕๕
๘	รัตนวาปี	๑๒,๐๑๕	๕,๒๓๔	๑๒๗,๕๐๔.๓๘	๔๔,๘๕๖	๔๔๐	๕๕	๒๔,๐๔๕	๑๗	-	๕๔,๑๕๘	๑,๑๓๔	๑๙๖	๑๒๔,๙๐๑	๒,๖๐๓
๙	โพธิ์ตาก	๔,๘๗๑	๑,๗๘๐	๖๔,๐๘๒.๕๐	๑๒,๐๑๓	๑,๗๑๒	๒๐๗	๑๔,๓๒๕	๓๕	๔	๒๐,๒๕๔	๙๒๕	๔๕	๔๙,๕๒๐	๑๔,๕๖๓
	รวม	๑๖๕,๙๑๐	๕๖,๙๖๖	๑,๘๙๓,๗๒๕.๗๗	๕๒๒,๒๒๔	๒๗,๐๖๒	๑๐,๗๗๐	๒๙๑,๗๑๗	๑,๑๖๕	๖๔	๒๗๑,๖๘๒	๑๓,๙๗๙	๑๑๗,๓๗๐	๑,๒๕๖,๐๓๓	๖๓๗,๖๙๓
ร้อยละ (ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด)					๔๑.๕๘	๔.๒๔	๐.๘๖	๒๓.๒๓	๐.๐๙	๐.๐๑	๒๑.๖๓	๑.๑๑	๙.๓๔	๑๐๐.๐๐	

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคายข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑

๒.๓ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๒.๓.๑ พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน

พื้นที่ชลประทาน มีเพียงร้อยละ ๒๕.๗๔ ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด แบ่งเป็น

๑. โครงการชลประทานขนาดใหญ่ จำนวน ๒ แห่ง พื้นที่ชลประทาน ๕๒,๕๙๒ ไร่ ได้แก่
 - ปตร.ห้วยหลวง บ.ดอนคง ต.วัดหลวง อ.โพนพิสัย จ.หนองคาย
 - โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยโมง บ.น้ำโมง ต.ท่าบ่อ อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย
๒. โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน ๘ แห่ง พื้นที่ชลประทาน ๓๒,๘๑๗ ไร่ ได้แก่
 - อ่างฯห้วยบังพวน บ.ดงนาคำ ต.หนองนาง อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย
 - อ่างฯหนองสองห้อง บ.หนองสองห้อง ต.ค่ายบกหวาน อ.เมือง จ.หนองคาย
 - อ่างฯห้วยเปลาวเือง บ.อ่างเก็บน้ำ ต.จุมพล อ.โพนพิสัย จ.หนองคาย
 - อ่างฯห้วยทอน (ตอนบน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ.บางกอกน้อย ต.ด่านศรีสุข อ.โพธิ์ตาก

จ.หนองคาย

- อ่างฯห้วยหินแก้ว อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ.ดอนขุ่น ต.ด่านศรีสุข อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย
 - ฝายฯห้วยทอน(ตอนล่าง) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ.สาวแล ต.โพธิ์ตาก อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย
 - อ่างฯห้วยลาน บ.ท่าเจริญ ต.น้ำโมง อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย
 - อ่างฯห้วยไฮ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ.ห้วยหินขาว ต.ด่านศรีสุข อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย
๓. โครงการชลประทานขนาดเล็ก (ประเภทอ่างเก็บน้ำ) จำนวน ๔๖ แห่ง พื้นที่ชลประทาน ๓,๕๐๐ ไร่
 ๔. โครงการชลประทานขนาดเล็ก (ประเภทฝายทดน้ำ) จำนวน ๕๕ แห่ง พื้นที่ชลประทาน ๑,๐๐๐ ไร่
 ๕. โครงการชลประทานขนาดเล็ก (ประเภทสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำ) จำนวน ๙๙ สถานี
- พื้นที่ชลประทาน ๒๒๙,๓๔๓ ไร่

๒.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

ตารางที่ ๑๐ สินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดหนองคายปีการผลิต ๒๕๖๐/๖๑

ที่	ชนิด	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	ผลผลิตรวม (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
๑	ข้าว	๕๑๙,๕๗๐	๓๖๘	๑๘๗,๓๓๗	๒,๓๑๕.๒๕
๒	ยางพารา	๒๖๒,๐๓๗	๒๒๑	๕๘๘๓๘	๒,๒๐๑
๓	ปาล์มน้ำมัน	๓,๙๓๒ (กระชัง)	-	๑๒,๗๖๔.๖๓	๑,๐๐๑.๔๔
๔	พืชผัก	๔,๒๗๙	-	๗,๑๙๙	๑๕๙.๙๖
๕	ไข่ไก่	๕๖๘,๗๒๗ (ตัว)	-	๑๓๔,๖๑๐,๖๖๗ ฟอง	๓๗๑.๕๓
๖	สับปะรด	๑๐,๐๔๐	๕,๗๑๘	๒๗,๙๒๒	๒๓๘.๑๗
๗	กล้วย	๙,๙๕๘	๒,๕๓๓	๒๕,๒๒๘	๓๖๙.๑๖
๘	ยาสูบ	๙,๔๖๐	๓๓๐	๓,๑๒๑	๓๑๒.๑๐

ที่	ชนิด	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	ผลผลิตรวม (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
๙	อ้อยโรงงาน	๒๕,๑๕๕	๑๐,๑๐๓	๓๕๔,๑๒๓	๓๐๘.๐๙
๑๐	ไม้ผล	๓,๘๘๘	-	๕,๙๒๖	๗๒.๗๕
๑๑	มันสำปะหลัง	๑๖,๑๑๒	๓,๐๗๑	๔๙,๔๓๘	๑๑๓.๗๑
๑๒	ปาล์มน้ำมัน	๑๓,๓๔๘	๑,๒๖๒	๑๓,๑๗๐	๓๒.๙๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๑

๒.๔.๑ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

๑) มาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ จังหวัดหนองคาย มีเป้าหมายการขับเคลื่อนมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ จำนวน ๕,๐๐๐ ไร่ โดยจังหวัดหนองคายมีเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ จำนวน ๒๖๐ ราย พื้นที่ ๑,๖๗๒.๗๓๕ ไร่ โดยแบ่งเป็นด้านประมง ๒๕ ราย พื้นที่ ๑๙.๒๕ ไร่ ด้านพืช ๑๑ ราย พื้นที่ ๓๔.๑๒๕ ไร่ ด้านข้าว ๒๒๙ ราย พื้นที่ ๑,๖๑๙.๐ ไร่

๒) มาตรฐานสินค้าเกษตร GAP จังหวัดหนองคายมีเป้าหมายการขับเคลื่อนมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ จำนวน ๔๐,๐๐๐ ไร่ โดยจังหวัดหนองคายมีเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP จำนวน ๗๗๔ ราย พื้นที่ ๒,๕๕๕.๗๔ ราย โดยแบ่งเป็นด้านพืช ๖๑๙ ราย พื้นที่ ๑,๗๘๕.๗๖ ไร่ ด้านประมง ๕๔ ราย พื้นที่ ๑๑๗.๙๘ ไร่ ด้านข้าว ๑๐๑ ราย พื้นที่ ๖๕๒ ไร่

ตารางที่ ๑๑ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

มาตรฐาน/ชนิดสินค้า	หน่วยนับ	จำนวน
<u>GAP</u>		
ข้าว	ราย	๑๐๑
พืชผัก	ราย	๖๑๙
ประมง	ราย	๕๔
<u>เกษตรอินทรีย์</u>		
ข้าว	ราย	๒๒๙
พืชผัก	ราย	๑๑
ประมง	ราย	๒๐

ข้อมูล ณ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๒

๒.๕ สถาบันเกษตรกรและองค์การเกษตรกร

๒.๕.๑ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ตารางที่ ๑๑ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ประเภทสหกรณ์	จำนวนสหกรณ์	จำนวนสมาชิก
สหกรณ์ภาคการเกษตร	๖๘	๖๑,๔๓๓
สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	๑๑	๑๕,๖๐๖
รวม	๗๙	๗๗,๐๓๙

ที่มา :สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๒

๒.๕.๒ กลุ่มเกษตรกรจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๑๒ จำนวนสมาชิกและสถาบันเกษตรกรจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๒

อำเภอ	กลุ่มเกษตรกร		กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	
	กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	สมาชิก
เมือง	๔	๙๒๑	๗๓	๑,๒๕๑
โพนพิสัย	๗	๓,๔๙๗	๑๓๑	๒,๑๕๓
เฝ้าไร่	๓	๓๘๕	๖๙	๘๖๔
ท่าบ่อ	๒	๒๖๖	๑๐๐	๒,๒๗๗
รัตนวาปี	๔	๘๗๖	๓๖	๗๗๙
ศรีเชียงใหม่	๑๐	๑,๓๐๓	๔๑	๘๖๕
สังคม	๑	๘๘	๕๖	๑,๑๘๑
สระใคร	๑	๑๒๓	๒๕	๔๕๒
โพธิ์ตาก	๕	๘๗๕	๗๖	๒,๐๐๒
รวม	๓๗	๘,๓๓๔	๖๐๗	๑๑,๘๒๔

ที่มา :สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๒

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๒

๒.๖ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านและเกษตรกรต้นแบบ ปี ๒๕๖๑ ของจังหวัดภายใต้โครงการ
เกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ ๑๓ จำนวนเกษตรกรต้นแบบ ปี ๒๕๖๑

อำเภอ	ราย
๑. เมือง	๕
๒. ทำบ่อ	๑๐
๓. ศรีเชียงใหม่	๘
๔. สังคม	๑๐
๕. สระใคร	๓
๖. โพธิ์ตาก	๘
๗. โพนพิสัย	๑๗
๘. เฝ้าไร่	๗
๙. รัตนวาปี	๑๐

ตารางที่ ๑๔ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านของจังหวัด ปี ๒๕๖๑

อำเภอ	ราย
๑. โพนพิสัย	๑

๒.๗ ข้อมูลด้านการเกษตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ ๑๕ จำนวนเกษตรกร Smart farmer ของจังหวัดหนองคายปี ๒๕๖๑

อำเภอ	ราย
๑. เมือง	๑๖
๒. ทำบ่อ	๑๐
๓. ศรีเชียงใหม่	๔
๔. สังคม	๕
๕. สระใคร	๓
๖. โพธิ์ตาก	๓
๗. โพนพิสัย	๑๑
๘. เฝ้าไร่	๕
๙. รัตนวาปี	๕

ตารางที่ ๑๖ จำนวนเกษตรกร Young smart farmer ของจังหวัดหนองคายปี ๒๕๖๑

อำเภอ	ราย
๑. เมือง	๓๑
๒. ท่าบ่อ	๕
๓. ศรีเชียงใหม่	๖
๔. สังคม	๒
๕. สระใคร	๓
๖. โพธิ์ตาก	๘
๗. โพนพิสัย	๓
๘. ฝางไร่	๑๒
๙. รัตนวาปี	๕

ส่วนที่ ๓

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดหนองคาย

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดหนองคาย เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกจังหวัดหนองคาย ที่จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดหนองคาย ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จะนำมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดหนองคาย ดังนี้

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรของจังหวัดหนองคายโดยใช้ SWOT Analysis

สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment)

◆ จุดแข็ง (Strength)

๑. จังหวัดหนองคายมีขีดความสามารถในการผลิตจากภาคเกษตร ได้แก่
 - ด้านพืช ข้าวนาปี ปริมาณผลผลิต ๑๙๐,๒๒๒ ตัน/ปีมีมูลค่า ๑,๔๔๐.๕๐ ล้านบาท ข้าวนาปรัง ปริมาณผลผลิต ๔๕,๒๙๒ ตัน/ปี มูลค่า ๔๒๑.๔๖ ล้านบาท ยางพาราปริมาณผลผลิต (ยางแห้ง) ๔๓,๘๓๘ ตัน/ปี มูลค่า ๒,๒๐๑.๔๑ ล้านบาท สับปะรด ผลผลิต ๓๐,๒๕๕ ตัน มูลค่า ๒๔๐.๕๓ ล้านบาท และมีพืชที่มีศักยภาพประกอบด้วย ทูเรียน เงาะ โกโก้ และมะพร้าวน้ำหอม
 - ด้านปศุสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงไก่ไข่ มีมูลค่ารวมต่อปี ประมาณ ๓๓๖ ล้านบาท และการผลิตโคเนื้อที่สามารถพัฒนาเพื่อสร้างรายได้ มีมูลค่ารวมต่อปี ประมาณ ๓๑๗ ล้านบาท
 - ด้านประมง ได้แก่ การเลี้ยงปลานิลในกระชังปริมาณผลผลิต ๑๓,๐๑๐ ตัน/ปี มีมูลค่ารวมต่อปีประมาณ ๑,๑๐๕ ล้านบาท และการเลี้ยงปลานิล/ปลากินพืชในบ่อดิน จำนวน ๕,๐๐๐ ราย/ ๕,๐๐๐ บ่อ

◆ จุดอ่อน (Weakness)

๑. การผลิตสินค้าเกษตรยังใช้เทคโนโลยีการผลิตแบบดั้งเดิมผลผลิตข้าวเฉลี่ย ๓๕๘ กิโลกรัม/ไร่ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ๓๗ กิโลกรัมต่อไร่ (๓๙๕ กิโลกรัม/ไร่) การผลิตลูกพันธุ์ปลานิล ยังไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงภายในจังหวัด
๒. สภาพดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ดินตื้น หรือดินลูกรัง คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๙๓ ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด
๓. เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรยังไม่มีระบบการบริหารจัดการสินค้าเกษตรไปสู่เชิงพาณิชย์
๔. เกษตรกรที่ให้ความสนใจผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์มีน้อย
 - ๔.๑ เกษตรอินทรีย์จำนวน ๔๓๒ รายพื้นที่ ๒,๓๓๒.๓๗ ไร่

๔.๒ สินค้าเกษตรปลอดภัย ๘๗๕ รายพื้นที่ ๓,๒๐๗.๗๔ ไร่

๕. พื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๔๙ อาศัยน้ำฝน เนื่องจากขาดระบบส่งน้ำและกระจายน้ำจากแหล่งน้ำต้นทุนไปยังพื้นที่เกษตรกรรม

๖. การเข้าถึงนวัตกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรยังมีน้อย เช่น การใช้เครื่องหยอดข้าวซึ่งมีการใช้กลุ่มเกษตรกรนาแปลงใหญ่ข้าวอำเภอโพธิ์ตาก จำนวน ๖ เครื่อง

๗. โรงฆ่าสัตว์ในจังหวัดหนองคาย จำนวน ๑๕ แห่ง ได้มาตรฐาน GMP เพียง ๑ แห่ง (พื้นที่อำเภอโพนพิสัย)

๘. การใช้พลังงานทดแทนในจังหวัดหนองคายยังมีต่ำมากประมาณ ๐.๕% เมื่อเทียบกับการใช้พลังงานทดแทนเชิงพาณิชย์

สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment)

◆ โอกาส (Opportunity)

๑. แม่น้ำโขงมีความยาว ๒๑๐.๖๐ กิโลเมตรเป็นแหล่งน้ำต้นทุนสำหรับการอุปโภค บริโภคและภาคการเกษตร

๒. รัฐบาลส่งเสริมการเกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐานและกระแสมิชอบการรักสุขภาพของผู้บริโภคมีแนวโน้มสูงขึ้น

๓. รัฐบาลอนุมัติโครงการพัฒนาลุ่มน้ำห้วยหลวงตอนล่าง พื้นที่ชลประทาน ๕๔๐,๐๐๐ ไร่ พื้นที่จังหวัดอุดรธานีและจังหวัดหนองคาย

๔. การขยายตัวตลาดแพะ ในประเทศและกลุ่มประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประเทศเพื่อนบ้านนิยมบริโภคเนื้อแพะ ซึ่งเป็นโอกาสในการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเพื่อสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร

๕. การส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ เนื่องจากรัฐบาลได้มีการปรับแก้ไข พรบ.ป่าไม้ โดยยกเลิกมาตรา ๗ กำหนดให้สามารถตัดไม้ยืนต้นได้โดยไม่ผิดกฎหมายในที่ดินกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง

◆ อุปสรรค (Threat)

๑. ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรสูง

๒. ราคาสินค้าเกษตรผันผวนและเกษตรกรไม่มีอำนาจต่อรอง

๓. สินค้าจากประเทศจีนมีราคาต่ำกว่าประเทศไทยเช่น กระเทียมจีน ราคา กิโลกรัมละ ๕๒ บาท

การจัดทำ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์

กลยุทธ์ SO :

จุดแข็ง (Strengths : S)	โอกาส (Opportunities : O)
๑. จังหวัดหนองคายมีขีดความสามารถในการผลิตจากภาคเกษตร ได้แก่ - ด้านพืช ข้าวนาปี ปริมาณผลผลิต ๑๙๐,๒๒๒ ตัน/ปีมีมูลค่า ๑,๔๔๐.๕๐ ล้านบาท ข้าวนาปรัง ปริมาณผลผลิต ๔๕,๒๙๒ ตัน/ปี มูลค่า ๔๒๑.๔๖ ล้านบาท ยางพาราปริมาณผลผลิต (ยางแห้ง) ๔๓,๘๓๘ ตัน/ปี มูลค่า ๒,๒๐๑.๔๑ ล้านบาท สับปะรด ผลผลิต ๓๐,๒๕๕ ตัน มูลค่า ๒๔๐.๕๓ ล้านบาท และมีพืชที่มีศักยภาพ ประกอบด้วย ทูเรียน เงาะ โกโก้ และ มะพร้าวน้ำหอม - ด้านปศุสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงไก่ไข่ มีมูลค่ารวมต่อปี ประมาณ ๓๓๖ ล้านบาท และการผลิตโคเนื้อที่สามารถพัฒนาเพื่อสร้างรายได้ มีมูลค่ารวมต่อปี ประมาณ ๓๑๗ ล้านบาท - ด้านประมง ได้แก่ การเลี้ยงปลานิลในกระชัง ปริมาณผลผลิต ๑๓,๐๑๐ ตัน/ปีมีมูลค่ารวมต่อปี ประมาณ ๑,๑๐๕ ล้านบาท และการเลี้ยงปลานิล/ปลากินพืชในบ่อดิน จำนวน ๕,๐๐๐ ราย/ ๕,๐๐๐ บ่อ	๑. แม่น้ำโขงมีความยาว ๒๑๐.๖๐ กิโลเมตร เป็นแหล่งน้ำต้นทุนสำหรับการอุปโภค บริโภคและภาคการเกษตร ๒. รัฐบาลส่งเสริมการเกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐานและกระแสดความนิยมการรักสุขภาพของผู้บริโภคมีแนวโน้มสูงขึ้น ๓. รัฐบาลอนุมัติโครงการพัฒนาลุ่มน้ำห้วยหลวงตอนล่าง พื้นที่ชลประทาน ๕๔๐,๐๐๐ ไร่ พื้นที่จังหวัดอุดรธานีและจังหวัดหนองคาย ๔. การขยายตัวตลาดแพะ ในประเทศและกลุ่มประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประเทศเพื่อนบ้านนิยมบริโภคเนื้อแพะ ซึ่งเป็นโอกาสในการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเพื่อสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร ๕. การส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ เนื่องจากรัฐบาลได้มีการปรับแก้ไข พรบ.ป่าไม้ โดยยกเลิกมาตรา ๗ กำหนดให้สามารถตัดไม้ยืนต้นได้โดยไม่ผิดกฎหมายในที่ดินกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง
กลยุทธ์ SO : S๑ + O๑, O๒, O๓, O๔, O๕ : พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภาคการเกษตร นวัตกรรม เทคโนโลยี เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและบริหารจัดการด้านการตลาด	

กลยุทธ์ ST :

จุดแข็ง (Strengths : S)	อุปสรรค (Threats : T)
๑. จังหวัดหนองคายมีขีดความสามารถในการผลิตจากภาคเกษตร ได้แก่ - ด้านพืช ข้าวนาปี ปริมาณผลผลิต ๑๙๐,๒๒๒ ตัน/ปีมีมูลค่า ๑,๔๔๐.๕๐ ล้านบาท ข้าวนาปรัง ปริมาณผลผลิต ๔๕,๒๙๒ ตัน/ปี มูลค่า ๔๒๑.๔๖ ล้านบาท ยางพาราปริมาณผลผลิต (ยางแห้ง) ๔๓,๘๓๘ ตัน/ปี มูลค่า ๒,๒๐๑.๔๑ ล้านบาท สับปะรด ผลผลิต ๓๐,๒๕๕ ตัน มูลค่า ๒๔๐.๕๓ ล้านบาท และมีพืชที่มีศักยภาพ ประกอบด้วย ทูเรียน เงาะ โกโก้ และมะพร้าวน้ำหอม - ด้านปศุสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงไก่ไข่ มีมูลค่ารวมต่อปี ประมาณ ๓๓๖ ล้านบาท และการผลิตโคเนื้อที่สามารถพัฒนาเพื่อสร้างรายได้ มีมูลค่ารวมต่อปี ประมาณ ๓๑๗ ล้านบาท - ด้านประมง ได้แก่ การเลี้ยงปลานิลในกระชัง ปริมาณผลผลิต ๑๓,๐๑๐ ตัน/ปี มีมูลค่ารวมต่อปี ประมาณ ๑,๑๐๕ ล้านบาทและการเลี้ยงปลานิล/ปลากินพืชในบ่อดิน จำนวน ๕,๐๐๐ ราย/ ๕,๐๐๐ บ่อ	๑. ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรสูง ๒. ราคาสินค้าเกษตรผันผวนและเกษตรกรไม่มีอำนาจต่อรอง ๓. สินค้าจากประเทศจีนมีราคาต่ำกว่าประเทศไทย เช่น กระเทียมจีน ราคา กิโลกรัมละ ๕๒ บาท
กลยุทธ์ ST : S๑ + T๑, T๒, T๓ : พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภาคการเกษตร นวัตกรรม เทคโนโลยี เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและบริหารจัดการด้านการตลาด	

กลยุทธ์ WO :

จุดอ่อน (Weaknesses : W)	โอกาส (Opportunities : O)
๑. การผลิตสินค้าเกษตรยังใช้เทคโนโลยีการผลิตแบบดั้งเดิมผลผลิตข้าวเฉลี่ย ๓๕๘ กิโลกรัม/ไร่ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ๓๗ กิโลกรัมต่อไร่ (๓๙๕ กิโลกรัม/ไร่) การผลิตลูกพันธุ์ปาล์ม ยังไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงภายในจังหวัด ๒. สภาพดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ดินตื้น หรือดินลูกรัง คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๙๓ ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด ๓. เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรยังไม่มีระบบการบริหารจัดการสินค้าเกษตรไปสู่เชิงพาณิชย์ ๔. เกษตรกรที่ให้ความสนใจผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์มีน้อย ๔.๑ เกษตรอินทรีย์จำนวน ๔๓๒ ราย พื้นที่ ๒,๓๓๒.๓๗ ไร่ ๔.๒ สินค้าเกษตรปลอดภัย ๘๗๕ ราย พื้นที่ ๓,๒๐๗.๗๔ ไร่ ๕. พื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๔๙ อาศัยน้ำฝน เนื่องจากขาดระบบส่งน้ำและกระจายน้ำจากแหล่งน้ำต้นทุนไปยังพื้นที่เกษตรกรรม	๑. ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรสูง ๒. ราคาสินค้าเกษตรผันผวนและเกษตรกรไม่มีอำนาจต่อรอง ๓. สินค้าจากประเทศจีนมีราคาต่ำกว่าประเทศไทย เช่น กระเทียมจีน ราคา กิโลกรัมละ ๕๒ บาท
กลยุทธ์ WO : ๑. W๑, W๒, W๔ + O๒ : การส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ ๒. W๑, W๓, + O๑๔, O๑๖, O๑๗, O๒๐ : พัฒนาศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง	

กลยุทธ์ WT :

จุดอ่อน (Weaknesses : W)	อุปสรรค (Threats : T)
๑. การผลิตสินค้าเกษตรยังใช้เทคโนโลยีการผลิตแบบดั้งเดิมผลผลิตข้าวเฉลี่ย ๓๕๘ กิโลกรัม/ไร่ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ๓๗ กิโลกรัมต่อไร่ (๓๙๕ กิโลกรัม/ไร่) การผลิตลูกพันธุ์ปาล์ม ยังไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงภายในจังหวัด ๒. สภาพดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ดินตื้น หรือดินลูกรัง คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๙๓ ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด ๓. เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรยังไม่มีระบบการบริหารจัดการสินค้าเกษตรไปสู่เชิงพาณิชย์ ๔. เกษตรกรที่ให้ความสนใจผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์มีน้อย ๔.๑ เกษตรอินทรีย์จำนวน ๔๓๒ ราย พื้นที่ ๒,๓๓๒.๓๗ ไร่ ๔.๒ สินค้าเกษตรปลอดภัย ๘๗๕ ราย พื้นที่ ๓,๒๐๗.๗๔ ไร่ ๕. พื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๔๙ อาศัยน้ำฝน เนื่องจากขาดระบบส่งน้ำและกระจายน้ำจากแหล่งน้ำต้นทุนไปยังพื้นที่เกษตรกรรม	๑. ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรสูง ๒. ราคาสินค้าเกษตรผันผวนและเกษตรกรไม่มีอำนาจต่อรอง ๓. สินค้าจากประเทศจีนมีราคาต่ำกว่าประเทศไทย เช่น กระเทียมจีน ราคา กิโลกรัมละ ๕๒ บาท
กลยุทธ์ WO : W๑, W๓ + O๑ : พัฒนาศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง	

จุดอ่อน (Weaknesses : W)	อุปสรรค (Threats : T)

ส่วนที่ ๔

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดหนองคาย

๑. วิสัยทัศน์ (Vision)

“เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๒. พันธกิจ (Mission)

๒.๑ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสร้างมูลค่าให้กับผลผลิตภาคการเกษตรให้มีความเชื่อมโยงกับความต้องการของตลาดการค้า และอุตสาหกรรมการแปรรูป

๒.๒ ส่งเสริมสนับสนุนการนำองค์ความรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิตมาใช้ในภาคการเกษตร

๒.๓ พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานและเชื่อมโยงการภาคการเกษตร

๓. เป้าประสงค์หลักการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดหนองคาย (Goal)

◆ เพิ่มรายได้ภาคการเกษตรอุตสาหกรรม

๔. ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic issue)

ประเด็นยุทธศาสตร์ : ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ : เพิ่มรายได้จากภาคการเกษตรอุตสาหกรรม

ตัวชี้วัด : มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรเพิ่มขึ้น (เทียบจากปีฐาน)

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ ๑ : พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภาคการเกษตร นวัตกรรม เทคโนโลยี เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและบริหารจัดการด้านการตลาด

แผนงาน : เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร

โครงการ : ๑. โครงการเพิ่มพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร

๒. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมที่สำคัญ

กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

แผนงาน พัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

โครงการ : ส่งเสริมและพัฒนากาารเกษตร โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ที่ ๓ : ส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์

แผนงาน พัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

โครงการ : ๑. ส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์

๒. โครงการส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน

๕. แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดหนองคาย (พ.ศ. ๒๕๖๑– ๒๕๖๕)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย						กลยุทธ์
			พ.ศ.๒๕๖๐	พ.ศ.๒๕๖๑	พ.ศ.๒๕๖๒	พ.ศ.๒๕๖๓	พ.ศ.๒๕๖๔	รวม ๕ ปี	
ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน	เพิ่มรายได้จากภาคการเกษตรและอุตสาหกรรม	มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรเพิ่มขึ้น (เทียบกับปีฐาน)	ร้อยละ ๒	ร้อยละ ๔	ร้อยละ ๖	ร้อยละ ๘	ร้อยละ ๑๐	ร้อยละ ๑๐	๑. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การจัดการตลาดสินค้าเกษตรและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร ๒. พัฒนาศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

๖. แผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map)

วิสัยทัศน์ “เกษตรอุตสาหกรรม วัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๗. สรุปข้อเสนอโครงการตามจุดเน้นทางยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรของจังหวัด (Positioning)

ตามแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดหนองคาย (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕)

โครงการ	งบประมาณ	วัตถุประสงค์โครงการ			
		การเพิ่มประสิทธิภาพ	การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน	พัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	หมายเหตุ
Positioning ๑. ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน	๙๘๔,๗๗๘,๐๐๐				
๑. โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร	๗๘๕,๙๙๘,๕๐๐	✓	✓		งบพัฒนาจังหวัด
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑ พัฒนาระบบส่งและกระจายน้ำโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยบังพวน ต.หนองนาง อ.ท่าบ่อ พื้นที่ประมาณ ๗๐๐ ไร่	๑๔,๐๐๐,๐๐๐				
กิจกรรมหลักที่ ๑.๒ พัฒนาระบบส่งและกระจายน้ำพื้นที่สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านเตื่อ ต.บ้านเตื่อ อ.เมือง พื้นที่ประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่	๒๕,๐๐๐,๐๐๐				
กิจกรรมหลักที่ ๑.๓ พัฒนาแหล่งน้ำหนองกอมเกาะเพื่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชน	๖๗๓,๔๙๘,๕๐๐				
กิจกรรมหลักที่ ๑.๔ ส่งเสริมการใช้เครื่องสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อการเกษตร ๑๕ แห่ง	๓๙,๐๐๐,๐๐๐				

โครงการ	งบประมาณ	วัตถุประสงค์โครงการ			
		การเพิ่มประสิทธิภาพ	การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน	พัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	หมายเหตุ
กิจกรรมหลักที่ ๑.๕ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีพลังงานทดแทน จำนวน ๕ กลุ่ม	๒,๒๗๕,๐๐๐				
กิจกรรมหลักที่ ๑.๖ ส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการพลังงานแบบครบวงจรในชุมชนระดับตำบล ประเภท OTOP/SMEs ๑ ตำบล	๑,๒๒๕,๐๐๐				
กิจกรรมหลักที่ ๑.๗ ส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการพลังงานแบบครบวงจรในโรงเรียน จำนวน ๑ แห่ง	๖๕,๐๐๐,๐๐๐				
กิจกรรมหลักที่ ๑.๘ ปรับปรุงระบบกระจายน้ำ สถานีสูบน้ำที่ ๘ บ้านไร่ต.โพนทอง อ.โพธิ์ตาก	๓๐,๐๐๐,๐๐๐				

โครงการ	งบประมาณ	วัตถุประสงค์โครงการ			
		การเพิ่มประสิทธิภาพ	การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน	พัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	หมายเหตุ
๒. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและบริหารจัดการด้านการตลาดและอุตสาหกรรมที่สำคัญ <u>กิจกรรมหลักที่ ๒.๑</u> พัฒนาคุณภาพผลผลิตข้าว <u>กิจกรรมหลักที่ ๒.๒</u> งานนมกรรมสินค้าเกษตรจังหวัดหนองคาย <u>กิจกรรมหลักที่ ๒.๓</u> จัดทำแปลงเรียนรู้การปลูกลำไยน้ำผึ้งและบริหารจัดการระบบน้ำในแปลงเกษตรต้นแบบ <u>กิจกรรมหลักที่ ๒.๔</u> พัฒนากระบวนการผลิตโคเนื้อคุณภาพ จังหวัดหนองคาย <u>กิจกรรมหลักที่ ๒.๕</u> พัฒนาเครือข่ายการผลิตและการตลาดแพะ <u>กิจกรรมหลักที่ ๒.๖</u> พัฒนาและส่งเสริมระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่	๙๐,๙๖๕,๐๐๐ ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ ๘,๔๖๕,๐๐๐ ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ ๑๒,๕๐๐,๐๐๐	✓			งบจังหวัด

โครงการ	งบประมาณ	วัตถุประสงค์โครงการ			
		การเพิ่มประสิทธิภาพ	การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน	พัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	หมายเหตุ
๓. โครงการส่งเสริมและพัฒนากษेत्रโดยยึดหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมหลักที่ ๓.๑ ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรปราดเปื่องต้นแบบ กิจกรรมหลักที่ ๓.๒ ส่งเสริมกิจการยุวเกษตรกรในโรงเรียน กิจกรรมหลักที่ ๓.๓ เพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในโรงเรียน กิจกรรมหลักที่ ๓.๔ เพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ	๖๑,๐๐๐,๐๐๐ ๑๒,๕๐๐,๐๐๐ ๒,๕๐๐,๐๐๐ ๑๖,๐๐๐,๐๐๐ ๕,๐๐๐,๐๐๐			✓	งบจังหวัด

โครงการ	งบประมาณ	วัตถุประสงค์โครงการ			
		การเพิ่มประสิทธิภาพ	การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน	พัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	หมายเหตุ
ในชุมชน <u>กิจกรรมหลักที่ ๓.๕</u> สาธิตและถ่ายทอดเทคนิคการเลี้ยงปลาน้ำโขงและปลากระพงขาวในกระชังลำนน้ำโขง <u>กิจกรรมหลักที่ ๓.๖</u> สาธิตระบบการให้อาหารและให้อากาศแบบอัตโนมัติ <u>กิจกรรมหลักที่ ๓.๗</u> เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชผักปลอดภัยได้มาตรฐานจังหวัดหนองคาย	๑๐,๐๐๐,๐๐๐ ๕,๐๐๐,๐๐๐ ๑๐,๐๐๐,๐๐๐				
๔. โครงการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ <u>กิจกรรมหลักที่ ๔.๑</u> ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐานอินทรีย์	๒๑,๐๐๐,๐๐๐ ๒๑,๐๐๐,๐๐๐			✓	
๕. โครงการส่งเสริมเกษตรกรมัยยั่งยืน <u>กิจกรรมหลักที่ ๕.๑</u> เตรียมความพร้อมเกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์โดยใช้ชีวภัณฑ์ควบคุมศัตรูพืช	๒๕,๘๑๔,๕๐๐ ๑๐,๘๑๔,๕๐๐			✓	

โครงการ	งบประมาณ	วัตถุประสงค์โครงการ			
		การเพิ่มประสิทธิภาพ	การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน	พัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	หมายเหตุ
กิจกรรมหลักที่ ๕.๒ ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรายย่อยในจังหวัดหนองคาย	๑๕,๐๐๐,๐๐๐				

ส่วนที่ ๖

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การจัดการตลาดสินค้าเกษตร และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร
แผนงานเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตร อุตสาหกรรมที่สำคัญ
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	จังหวัดหนองคายมีผลิตภัณฑ์มวลรวม ณ ปีพ.ศ. ๒๕๕๘ มีมูลค่า ๓๕,๓๑๗ ล้านบาท (ราคาประจำปี) มีรายได้ต่อหัวของประชากรเท่ากับ ๗๘,๕๕๘ บาท/คน/ปี เป็นลำดับที่ ๕๐ ของประเทศ เป็นลำดับที่ ๓ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองจากขอนแก่น และนครราชสีมา และเป็นลำดับที่ ๑ ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจจังหวัดขึ้นอยู่กับ ๕ สาขาการผลิตที่สำคัญ โดยสาขาการผลิตที่มากที่สุด และสำคัญที่สุดของจังหวัด คือ สาขาเกษตรกรรมมีสัดส่วนร้อยละ ๒๓.๒ จังหวัดหนองคายสามารถผลิตพืชเศรษฐกิจได้หลายชนิดสามารถสร้างงาน สร้างรายได้ให้เกษตรกรในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก แต่สภาพในปัจจุบันเกษตรกรประสบปัญหาผลิตต่อไร่น้อย และต้นทุนการผลิตสูงการผลิตยังใช้เทคโนโลยีการผลิตแบบดั้งเดิม ประกอบกับตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๘ ประเทศไทยได้เปิดการค้าเสรีอาเซียน ทำให้เกษตรกรของจังหวัดต้องต่อสู้และแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านที่สามารถผลิตสินค้าเกษตรชนิดเดียวกัน ดังนั้น เกษตรกรจึงต้องมีการพัฒนาและปรับตัวในเรื่องการเพิ่มผลผลิตและคุณภาพให้เป็นที่ต้องการของตลาด และทำให้สินค้ามีต้นทุนในการผลิตต่ำลง จึงจะทำให้สามารถแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านได้ จังหวัดจึงได้กำหนดดำเนินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรอุตสาหกรรมที่สำคัญ
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดหนองคาย และบริหารจัดการด้านการตลาด
๔. พื้นที่ดำเนินการ	ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดหนองคาย

หัวข้อ	รายละเอียด
๕. กิจกรรมหลัก ๕.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กิจกรรมส่งเสริมการผลิตและการตลาดพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด ๙๐,๙๖๕,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๖. หน่วยงานดำเนินการ	หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๗. ระยะเวลาในการดำเนินการ	ดำเนินการในงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕
๘. งบประมาณ	๙๐,๙๖๕,๐๐๐ บาท
๙. ผลผลิต (Output)	๑. มีสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐานสามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร เพิ่มมากขึ้น ๒. มีการแปรรูปสินค้าเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยเพื่อ เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ๓. มีช่องทางการจำหน่ายสินค้าที่หลากหลายสามารถเชื่อมโยงตลาดสินค้า เกษตรได้ในทุกระดับ
๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. เกษตรกรมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรเพิ่มมากขึ้น สามารถ เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด ภาคการเกษตรให้สูงขึ้น ๒. มีตลาดสินค้าเกษตรที่สามารถรองรับผลผลิตทางการเกษตรของ เกษตรกรได้อย่างทั่วถึง

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การจัดการตลาดสินค้าเกษตร และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร
แผนงาน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาโครงการสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	จังหวัดหนองคายมีแหล่งน้ำต้นทุนที่มีความสำคัญต่อการอุปโภคและบริโภคของประชาชน ๑ กลุ่มน้ำหลัก ๗ กลุ่มน้ำย่อย และมีแหล่งน้ำธรรมชาติเป็นจำนวนมาก แต่ประชาชนไม่สามารถนำน้ำเหล่านี้มาใช้ประโยชน์ในไร่นาของเกษตรกรได้เท่าที่ควรโดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ในพื้นที่นอกเขตชลประทาน ซึ่งมีอยู่ประมาณ ๘๙๗,๒๑๗ ไร่ เนื่องจากการบริหารจัดการน้ำหรือการจัดการระบบชลประทานในพื้นที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ ไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนปัญหาและความต้องการในการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรยังเป็นปัญหาหลักที่สำคัญที่จะต้องดำเนินการแก้ไขโดยเร่งด่วนจากส่วนราชการ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยจังหวัดได้กำหนดให้มีแผนการบูรณาการและเชื่อมโยงการบริหารจัดการน้ำของแหล่งน้ำต้นทุนทั้ง ๘ กลุ่มน้ำและแหล่งน้ำตามธรรมชาติเข้าไร่นาเกษตรกรให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของจังหวัดทั้งในเขตชลประทานและนอกเขตชลประทานให้สามารถเชื่อมโยงเข้าด้วยกันได้
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน ๒. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการส่งน้ำและระบบกระจายน้ำ ๓. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้พลังงานทดแทน
๔. พื้นที่ดำเนินการ	ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดหนองคาย
๕. กิจกรรมหลัก ๕.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่รับผิดชอบ	พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่จังหวัดหนองคาย ๗๘๕,๙๙๘,๕๐๐ บาท เกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๖. หน่วยงานดำเนินการ	๑. หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๒. อำเภอ

หัวข้อ	รายละเอียด
๗.ระยะเวลาในการดำเนินการ	ดำเนินการในงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๕
๘.งบประมาณ	๗๘๕,๙๙๘,๕๐๐ บาท
๙. ผลผลิต (Output)	๑. มีพื้นที่กักเก็บน้ำเพิ่มมากขึ้น ๒. มีระบบการส่งน้ำและกระจายน้ำที่มีประสิทธิภาพ ๓. มีระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ที่สามารถประหยัดพลังงานได้
๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. ลดการเกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง ๒. มีผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น ลดต้นทุนการผลิต สามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรเพิ่มมากขึ้น ๓. มีระบบการส่งน้ำและกระจายน้ำที่มีประสิทธิภาพ และอนุรักษ์พลังงาน

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

แผนงาน พัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเกษตรกรอย่างยั่งยืนโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	จังหวัดหนองคายมีผลิตภัณฑ์มวลรวม ณ ปีพ.ศ.๒๕๕๘ มีมูลค่า ๓๕,๓๑๗ ล้านบาท (ราคาประจำปี) มีรายได้ต่อหัวของประชากรเท่ากับ ๗๘,๕๕๘ บาท/คน/ปี เป็นลำดับที่ ๕๐ ของประเทศ เป็นลำดับที่ ๓ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองจากขอนแก่น และนครราชสีมาและเป็นลำดับที่ ๑ ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจจังหวัดขึ้นอยู่กับ ๕ สาขาการผลิตที่สำคัญ โดยสาขาการผลิตที่มากที่สุด และสำคัญที่สุดของจังหวัด คือ สาขาเกษตรกรรมมีสัดส่วนร้อยละ ๒๓.๒ จังหวัดหนองคายสามารถผลิตพืชเศรษฐกิจได้หลายชนิดสามารถสร้างงาน สร้างรายได้ให้เกษตรกรในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก แต่สภาพในปัจจุบันเกษตรกรประสบปัญหาผลิตต่อไร่น้อย และต้นทุนการผลิตสูงการผลิตยังใช้เทคโนโลยีการผลิตแบบดั้งเดิม ประกอบกับตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๘ ประเทศไทยได้เปิดการค้าเสรีอาเซียนทำให้เกษตรกรของจังหวัดต้องต่อสู้และแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านที่สามารถผลิตสินค้าเกษตรชนิดเดียวกัน ดังนั้น เกษตรกรจึงต้องมีการพัฒนาและปรับตัวในเรื่องการเพิ่มผลผลิตและคุณภาพให้เป็นที่ต้องการของตลาด และทำให้สินค้ามีต้นทุนในการผลิตต่ำลง จึงจะทำให้สามารถแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านได้ จังหวัดจึงได้กำหนดดำเนินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรอุตสาหกรรมที่สำคัญ
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. พัฒนาอาชีพด้านการเกษตรให้เกษตรกรมีศักยภาพในการผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตร เพื่อความยั่งยืนในการประกอบอาชีพ ๒. ยกระดับรายได้ของเกษตรกรให้เพิ่มสูงขึ้น
๔. พื้นที่ดำเนินการ	ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดหนองคาย
๕. กิจกรรมหลัก	

หัวข้อ	รายละเอียด
๕.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนากษตรอย่างยั่งยืนให้ยึดหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ๖๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท เกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย ๑. หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๒. หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน
๖.หน่วยงานดำเนินการ	๑. หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๒. หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน
๗.ระยะเวลาในการดำเนินการ	ดำเนินการในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕
๘.งบประมาณ	๖๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๙. ผลผลิต (Output)	๑. พัฒนาเกษตรกรรายย่อยให้เป็น Smart Farmer/ Young smart Farmer ๒. พัฒนาและยกระดับ Smart Farmer / Young Smart Farmer ให้เป็น ผู้ประกอบการ ๓. มีแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรที่ให้ความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีที่ เหมาะสมในการผลิตสินค้าเกษตร ๔. มีสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐานออกสู่ตลาด ซึ่งสามารถสร้างรายได้ ให้แก่เกษตรกรได้เพิ่มขึ้น
๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. เกษตรกรมีรายได้จากการประกอบอาชีพด้านการเกษตรเพิ่มสูงขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ๒. มีแหล่งเรียนรู้ที่สามารถให้ความรู้ด้านการผลิตสินค้าเกษตร โดยใช้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสม ที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่คนใน ชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

แผนงาน ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศเพื่อให้ก้าวไปสู่ประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่มีการพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาด้านการเกษตรไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยส่งเสริมให้มีการพัฒนาภาคการผลิตและบริการ เสริมสร้างฐานการผลิตให้เข้มแข็งยั่งยืน และส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยสู่เกษตรยั่งยืนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการผลิตสินค้าเกษตรที่ได้คุณภาพมาตรฐานปลอดภัย ตลอดจนมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เพื่อความยั่งยืนและมั่นคงทางด้านอาชีพ นอกจากนี้ยังมีการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ซึ่งได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาด้านการเกษตรได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ซึ่งได้กำหนดแนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรโดยปรับระบบการผลิตสินค้าเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบมีส่วนร่วมที่เชื่อมโยงฐานทรัพยากรชีวภาพ (Bio Base) ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรมีความปลอดภัยไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชากรและสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการรวมกลุ่มทางการเกษตรเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการและใช้เป็นกลไกตลาดในการป้องกันความเสี่ยง และยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ไว้ จำนวน ๔ ยุทธศาสตร์ โดยมีเป้าหมายในการเพิ่มพื้นที่เกษตรอินทรีย์ในประเทศ (ปี ๒๕๖๔) ไม่น้อยกว่า ๖๐๐,๐๐๐ ไร่ เพิ่มจำนวนเกษตรกร ไม่น้อยกว่า ๓๐,๐๐๐ ราย ซึ่งกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ มีเป้าหมายการขยายพื้นที่เกษตรอินทรีย์ ในปี

	พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นจำนวน ๕๔,๒๕๘.๕๐ ไร่ ซึ่งจังหวัดหนองคายได้รับเป้าหมายในการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ ซึ่งต้องมีการขยายพื้นที่เกษตรอินทรีย์ในจังหวัดหนองคาย ในปีพ.ศ.๒๕๖๔ จำนวน ๕,๐๐๐ ไร่ โดยจังหวัดได้เข้าร่วมพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มจังหวัดตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๑ ณ ศูนย์ศึกษา
หัวข้อ	รายละเอียด
	การพัฒนาฐานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร เพื่อขับเคลื่อนและพัฒนาการทำเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด และแผนพัฒนาจังหวัดหนองคาย (ปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมเกษตรยั่งยืน กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ สถานการณ์การผลิตสินค้าอาหารเกษตรปลอดภัยจังหวัดหนองคายปัจจุบันมีเกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐาน มกษ.(Organic Thailand) จำนวน ๘๖ ราย มาตรฐาน GAP จำนวน ๔๒๗ ราย และยังไม่มีรับรองมาตรฐาน จำนวน ๒๗๐ ราย ซึ่งอยู่ในระยะปรับเปลี่ยน (PGS) เกษตรอินทรีย์ในระยะปรับเปลี่ยน ๑๐๗ ราย พื้นที่ ๔๒๙ ไร่ ปัจจุบันจังหวัดหนองคายมีพื้นที่เกษตรอินทรีย์ประมาณ ๓๙๓.๕๓ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๐๓ ของพื้นที่การเกษตรทั้งจังหวัด ๑.๒๔ ล้านไร่ ซึ่งยังถือว่าเป็นจำนวนที่น้อยมาก เมื่อเทียบกับจำนวนเป้าหมายที่จังหวัดหนองคายต้องขับเคลื่อนให้มีพื้นที่เกษตรอินทรีย์ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๕,๐๐๐ ไร่ ปัญหาการผลิตสินค้าอินทรีย์ของจังหวัดหนองคายนอกจากปริมาณและความหลากหลายของชนิดสินค้าไม่เพียงพอต่อความต้องการแล้ว ยังมีปัญหาในด้านคุณภาพผลผลิตที่ต้องมีการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นการทำเกษตรอินทรีย์ส่วนใหญ่เป็นการผลิตตามวิถีพื้นบ้าน ซึ่งยังให้ผลผลิตต่ำทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ เนื่องจากขาดองค์ความรู้ โดยเฉพาะในด้านการปรับปรุงบำรุงดิน การจัดการธาตุอาหารให้เหมาะสมกับความต้องการของพืช และการจัดการโรคและแมลงศัตรูพืชที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานทำให้การผลิตมีความเสี่ยงสูงเกษตรกรขาดความเชื่อมั่นต่อระบบเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้การขับเคลื่อนและพัฒนาการทำเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดหนองคายให้มีการทำการเกษตรอินทรีย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถบริหารจัดการแปลงได้ตามหลักวิชาการ มีการป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่เป็นไปตามมาตรฐานระบบเกษตรอินทรีย์ จังหวัดหนองคายจึงต้องดำเนินกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐานอินทรีย์เพื่อดำเนินการส่งเสริมเกษตรกรในจังหวัดให้มีการผลิตสินค้าเกษตรที่ผ่านการรับรองมาตรฐานอินทรีย์ตามหลักเกณฑ์ของมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มกษ. ๙๐๐๐ เล่ม ๑ โดยเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยได้

	มาตรฐานอินทรีย์ตลอดกระบวนการผลิต การพัฒนาเทคโนโลยีการจัดการธาตุอาหารและการจัดการศัตรูพืชในการผลิตพืชผักอินทรีย์ที่เหมาะสม และในกระบวนการตรวจรับรองมาตรฐานอินทรีย์ในระดับพื้นที่จำเป็นต้องมีตัวแทนเกษตรกรในแต่ละหมู่บ้านเพื่อทำหน้าที่เป็นเกษตรอินทรีย์อาสา และสารวัตรเกษตรอาสา ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างเกษตรกรและเจ้าหน้าที่
หัวข้อ	รายละเอียด
	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งทำหน้าที่ให้ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ การเลือกซื้อปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐาน และร่วมการตรวจรับรองแปลงกับคณะเจ้าหน้าที่ด้วย โดยกระบวนการดำเนินงานดังกล่าวสามารถทำให้เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการสามารถได้รับความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และนำไปปฏิบัติเพื่อให้ผ่านการรับรองมาตรฐานได้ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและตัวแทนเกษตรกรในพื้นที่มีส่วนช่วยในการผลักดันเพื่อให้มีสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐานอินทรีย์จำหน่ายให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค นอกจากนี้จะต้องมีการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์แหล่งผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรปลอดภัยในจังหวัดเพื่อให้เป็นที่รู้จักแก่ผู้บริโภคและผู้ประกอบการรณรงค์ให้ผู้บริโภคและผู้ผลิตตระหนักถึงความสำคัญของการเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน เพื่อสุขภาพที่ดีของผู้ผลิตและผู้บริโภค เกิดการเชื่อมโยงด้านการตลาดและขยายเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ในทุกกระดับ ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีความยั่งยืนในการประกอบอาชีพ
๓. วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	๑. เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้และมีทักษะในการปฏิบัติเรื่องการทำเกษตรอินทรีย์ใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามหลักวิชาการส่งเสริมให้เกษตรกรนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติที่ได้ผลเป็นรูปธรรมสามารถผ่านการรับรองมาตรฐานอินทรีย์ และขยายความรู้สู่เกษตรกรข้างเคียงได้และมีการขยายเครือข่ายเกษตรอินทรีย์และเชื่อมโยงด้านการตลาดในทุกกระดับ ๒. มีต้นแบบแหล่งเรียนรู้การผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย/อินทรีย์ ที่สร้างรายได้สร้างอาชีพให้กับเกษตรกรและชุมชน ได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน
๔. พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัดหนองคาย จำนวน ๙ อำเภอ
๕. กิจกรรมหลัก ๕.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรสู่มาตรฐานอินทรีย์ ๒๑,๐๐๐,๐๐๐บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย

หน่วยงานที่ รับผิดชอบ	หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย
๖. หน่วยงาน ดำเนินงาน	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย
หัวข้อ	รายละเอียด
๗. ระยะเวลาในการ ดำเนินงาน	ดำเนินการในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕
๘. งบประมาณ	๒๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๙. ผลผลิต (output)	๑. เกษตรกรมีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานอินทรีย์หนองคายสามารถนำไปปฏิบัติได้ เพื่อให้ผ่านการรับรองมาตรฐานอินทรีย์ ไม่ต่ำกว่า ๒๐ คน ๒. มีพื้นที่เกษตรอินทรีย์ในจังหวัดหนองคายเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า ๕ ไร่
๑๐. ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ (Outcome)	๑. มีสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐานอินทรีย์หนองคายจำหน่ายในตลาด สินค้าเกษตรปลอดภัย และมีความเพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค ๒. จังหวัดหนองคายมีระบบการผลิตพืชอินทรีย์มีความเข้มแข็งอันเป็นระบบ การผลิตที่ยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

แผนงาน พัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ/กิจกรรม	โครงการส่งเสริมเกษตรกรมยั่งยืน
๒. ความสำคัญของกิจกรรม หลักการและเหตุผล	ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศเพื่อให้ก้าวไปสู่ประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนเป็นประเทศที่มีการพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาด้านการเกษตรไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยส่งเสริมให้มีการพัฒนาภาคการผลิตและบริการ เสริมสร้างฐานการผลิตให้เข้มแข็งยั่งยืน และส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยสู่เกษตรยั่งยืนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการผลิตสินค้าเกษตรที่ได้คุณภาพมาตรฐานปลอดภัยตลอดจนมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เพื่อความยั่งยืนและมั่นคงทางด้านอาชีพ นอกจากนี้ยังมีการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและพัฒนากษตรยั่งยืน ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) โดยการพัฒนาด้านการเกษตรได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน และบางส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาเกษตรกรมยั่งยืนได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนเพื่อขับเคลื่อนและพัฒนาเกษตรกรมยั่งยืนให้ เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดให้มีการขยายพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนทั่วประเทศโดยมีเป้าหมาย ในปี ๒๕๖๔ จำนวน ๕,๐๐๐,๐๐๐ ไร่ โดยกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ (หนองคาย อุดร เลย บึงกาฬ และหนองบัวลำภู) มีเป้าหมายพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน จำนวน

	๓๐๐,๐๐๐ ไร่ ในส่วนของจังหวัดหนองคาย มีเป้าหมายในการขยายพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนในจังหวัด ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๔๕,๐๐๐ ไร่ โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดหนองคาย
หัวข้อ	รายละเอียด
	ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมเกษตรยั่งยืน เพื่อดำเนินการขับเคลื่อนและพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนในจังหวัดหนองคาย ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนของจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ยังมีจำนวนน้อย โดยคิดเป็นร้อยละ ๒๗ ของพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเป้าหมาย ปีพ.ศ.๒๕๖๔ จำนวน ๔๕,๐๐๐ ไร่ ซึ่งจังหวัดหนองคายจะต้องเร่งดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมให้เกษตรกรมีการทำเกษตรตามแนวทางของเกษตรกรรมยั่งยืน เกิดวิถีเกษตรกรรมที่ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและดำรงรักษาไว้ ซึ่งความสมดุลของระบบนิเวศ สามารถผลิตอาหารที่มีคุณภาพและพอเพียงตามความจำเป็นพื้นฐาน สามารถพึ่งพาตนเองได้ การทำเกษตรผสมผสานและเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นลักษณะการทำเกษตรกรรมที่สำคัญ ที่ควรจะมีการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้มีการทำเกษตรที่ไม่เน้นการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเหมือนที่เคยปฏิบัติมา ควรจะมีการทำเกษตรที่หลากหลายทั้งด้านพืช ประมง และปศุสัตว์ ตามแนวทางการทำเกษตรผสมผสานและเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อเพิ่มช่องทางการสร้างรายได้ ในขณะเดียวกันก็มีการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิต และการทำเกษตรดังกล่าว และกระบวนการผลิตจะต้องมีความปลอดภัยไร้สารพิษตามหลักของเกษตรปลอดภัยด้วย จังหวัดหนองคายได้ดำเนินการโครงการ “๕ ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวายในหลวง” ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๔๙๔ ราย และในปี ๒๕๖๑ จำนวน ๙๔๙ รายเพื่อพัฒนาและให้ความรู้แก่เกษตรกรในการน้อมนำหลักทฤษฎีใหม่ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสม ให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ของเกษตรกรตามภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่ โดยมุ่งหวังจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ อันเกิดจากการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชน และ

	ได้มีการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการทำเกษตรผสมผสาน โดยมีจำนวนพื้นที่ ในปี ๒๕๖๑ จำนวน ๑,๔๕๐ ไร่ ซึ่งถือว่ายังมีจำนวนน้อยซึ่งจะต้องเร่งส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรเพื่อขยายพื้นที่การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ และเกษตรผสมผสานให้มีพื้นที่เพิ่มขึ้นให้บรรลุเป้าหมายตามแผนที่กำหนด และเพื่อความมั่นคง และยั่งยืน
หัวข้อ	รายละเอียด
๓. วัตถุประสงค์ของกิจกรรม	๑. เพื่อเป็นการขยายพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนในจังหวัดหนองคายให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ๒. เพื่อเป็นการขยายผลและเผยแพร่หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการจัดการพื้นที่ตามแนวทฤษฎีใหม่และเกษตรผสมผสานไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ เกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติได้เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม สามารถลดรายจ่าย สร้างรายได้ และมีรายได้เพิ่มขึ้นมีความยั่งยืนในการประกอบอาชีพ
๔. พื้นที่เป้าหมาย	เกษตรกรผู้สนใจทำเกษตรทฤษฎีใหม่ จำนวน ๒๕๐ ราย และเกษตรกรผู้สนใจทำเกษตรผสมผสาน จำนวน ๒๕๐ ราย รวมจำนวน ๕๐๐ ราย ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย จำนวน ๙ อำเภอ
๕. กิจกรรมหลัก ๕.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน ๒๕,๘๑๔,๕๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย
๖. หน่วยงานดำเนินงาน	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย
๗. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ดำเนินการในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕
๘. งบประมาณ	๒๕,๘๑๔,๕๐๐ บาท
๙. ผลผลิต (output)	มีพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนในจังหวัดหนองคายเพิ่มขึ้น โดยเกษตรกรสามารถนำแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรผสมผสานไปปรับใช้ในการทำเกษตรสามารถลดรายจ่ายสร้างรายได้ และมีรายได้เพิ่มขึ้น

๑๐.ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑.เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น รายจ่ายลดลง ในกิจกรรมการเกษตร ๒. มีวิถีเกษตรกรรมที่ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและดำรงรักษาไว้ซึ่งความสมดุลของระบบนิเวศ สามารถผลิตอาหารที่มีคุณภาพและพอเพียงตามความจำเป็นพื้นฐานเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของเกษตรกรและผู้บริโภค พึ่งพาตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ
---	--